

Gulliver

A prima kaucsuk cipósarok
kaucsuk sarkok királya

rendkívül olcsó, mert kaucsukból készült.

Balatonfüredi szanatorium és gyógyfürdő

Természetes szénsavas iszapfürdők és balatonfüredi Ivókúra Physikal és dietetikus gyógyintézet az összes belbetegségek számára. Különös tekintettel a szív- és érrendszer, vese megbetegedéseinek és pól hajók. Cukorbetegségek ivóalkalázó- és dietetikus kúra. Idegbetegségek számára az összes modern gyógyszerkészítményekkel felszerelt. Soványító- hízó kúra. Röntgen- és kémiai-laboratórium Zander-intézet. Inhalatórium. — Egész éven át nyitva. — Prospektussal és felhívással társal szolgál a Fürdőigazgatóság.

MIG eddig a régi bőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok, a sápkór, a női arszot életfenyegető patánások s a női nemű szervek folyással kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél esélyes értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig újabbban a

Parádiarsen

visben vastartalommal oly kincsünk van, mely minden eddigi arsenavas viznél (Roncigno Levico) hatásosabb, és könnyebben emészthető s manapság már, mint hogy legelőkelőbb orvosi tekintélyek felkarolták s a fogyasztók egész serege dicséret hatását, hazánkban csaknem kizárólag keresetnek örvend. — Egy postaláda (7 palack) parádi arsen vastartalomú gyógyvizet Magyarország, összes postálműsaira 6 K 50 F-ért bérrel szállít a fővártól

EDESKUTY L. 116 BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

ROZSNYÓ fürdő

Meleg vasas gyógyfürdő.

Radioaktiv iszap. Vigyorgyintézet. Tisztviselők klimatikus gyógyüdülő és nyaralótelepe a Tatra alján, kultúr város közelében. Páratlan gyógyhatás a vérszegénység és a neurasthenia esetében. Levegője illavasi, kalmájá edző. Turisztacentrum Vasut, Posta, Távirat, Telefon. Vízvezeték. Villanyvilágítás. Társaskezesi járatok. **Teljes penzió 5 koronától.** PROSPEKTUST KÜLD A FÜRDŐGONDNOKSÁG.

Régi hirneves kénes gyógyfürdő

VARASD-TÖPLITZ

(Horrátország). — Vasut, posta, telefon- és távirat-állomás. **Uj gyógyszeralloda villanyvilágítással.** Hirneves radioaktiv hőforrás + 68° C.

Prospektus **Ajánlva:** kőszivó, csész, Ischias stb. néi. **Ivókurák:** makacs torok, gége-mell-, máj-, gyomor- és bélbántalmaknál. **Elekt. masszage, iszap-, szénsavas és napfürdők és forróvíz kezelés.** Egész éven át nyitva. Modern kényelem. Uj szállóadók. Mesés könyvek. Katonaszene. **Fürdőorvos: Dr. LOCHERT J.**

SZOBRÁNCZ

GYÓGYFÜRDŐ Ungmgyében.

Glanbersós, hideg, kénes, sós víz. Gyomor- és májbetegségek számára. **Karlsbadja.** Fürdőidény: május 15-től szeptember 13-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 13-ig. 30% árengedménnyel a lakásoknál. Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimó biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál, s alhasi pangásoknál, makacs székrekedéseknél enyhén, oldólag hat, májbajoknál, epehomok és epekövek oldólag hat. Vérbajoknál, szélütések, hidegcsú, gúntüneti rohamoknál kiválólag, felszívólag hat, ezúton és károsító anyagok eltávolítását okozza erjedési termékekre, elrakódásokra az izületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kövérség, szíveléjásodás ellen, cukorbetegségeknek, vesebajoknál ugy a cukor-, mint a fehérjekezelést gyorsan és kedvezően befolyásolja. **Miní fürdő különféle izadmányokat, daganatokat, ízületi és csontbántalmakat, coimszót kedvezően osztja. Ürövelgyóros daganatok, fekélyek ellen, méh és méh külső izadmányok, hashártya izadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönbözőbb makacs idült bőrbetegségek ellen bámulatos gyorsan hat.** **Vasuti állomás:** az Alföldről és Pest felől jöveknék Ungvár, a felvidék és illetve Kassa felől jöveknék Nagy-Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető. A víz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül. **Megrendelések és utakozások:** Szobráncz gyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő címzendők. Posta- és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgató-orsza: Dr. Russay Gábor Lajos. **A fürdő igazgatósága.**

Előkelő családi otthon, legszebb félév, a főhercegi villák közelében, előkelő konyha. — Fert. — Villamos, vasuti megállóhely. — Helyi telefon 240. — Egész éven át nyitva. — Tulajdonos: **Melly Mayer von Maybach.** Prospektust küld Blochner J. hirdetője, Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek aláírják

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy eredméllyel kitűntetve! Számos kiállításán díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszeripára, Arad, Szabadság-ter. **BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE** 1912-ben megnagyobbítva

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

Lobelbad

GYÓGYFÜRDŐ GRÁC MELLETT SZANATORIUMMAL

Gyomor- és bélbetegségek, idegességek, tüdőbajok és légzőszerveknek. Diétás kurák. Hízó és soványító kurák. **SPORTKURÁK**

Ujtások! Ujtások! **Nagyszabású sporttelepek**

Európa legnagyobb homokstrand-ja, radiumos források, uszodamedenceje. Merékel szanatóriumi és pensió-árak. **Pension Moerschloessel.** Napi teljes penzió 6-7 kor. — Magyar levelezés. — Prospektust díjtalanul küld **Tobelbad bei Graz.**

Hall-fürdő. Felső-Ausztria.

Dr. Gerstel szanatóriuma egész éven át nyitva.

Tátra-Virág völgy

a Tatra lábánál, szőlő és perkoló védett klimatikus gyógy- és nyaralóhely, vizgyógyintézettel Poppád város közelében. Innen a Dobsonai Jegbarlang legközelebbi útján érhető el Omnibus közlekedés minden vonatkoz. **Javulva:** Basedow, neurasthenia, vérszegénység, sápkór, idegesség, gyomor- és bélbajok stb. betegségeknek állandó fővárosi orvos. Egy minden kényelemmel berendezett 4 szobás villa is kiadó.

Allami hivatalnokok az elő- és utóidényben szobaárakból 50% árengedményt élveznek. **Ekezes naponta a penzionon a reggel 2. délelő 4 és este 2 fogás 5 korona. — Kivánatra prospektust küld Tátra-Virág völgy gondnoksága.**

Prof. Esterházy József Tala

utadalmi nevezettségű **LAKODALMAS** édes (demi sec) **ALDOMÁS** savanykás (sec) **BILLIKOM** száraz (Extra dry) **VIN NATURE** Brut

Vezérképviselet és raktár: **GROSZ BERNÁT, BUDAPEST,** V. ker., Rudolfrakpart 8. — Telefon: 14-38.

ELŐPATAK GYÓGYFÜRDŐ.

Dr. WESZELSZKY GYULA egyet. m. tanár ur bizonyítványára szerint **nagymennyiségű rúdiumot tartalmazó viz. Természetes és szénsavas (szelénm) fürdő.** Kiválóan jó eredményt hozhat a **gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmánál, máj- és lépajoknál, kősvény és oszónál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek.** A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt felhasználható legújabb gyógyeszközökkel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyintézet, kezelés, masszage, gyógytorna, diétikus étrend) **rendkívül kedvező eredményt mutat.** Fürdő-idény: május 15-től szeptember 15-ig. Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 13-ig és aug. 30-tól szept. 13-ig) a gyógy- és panziókat felső fizetésű, lakások 30%-os árengedménnyel olcsóbb. **Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavas, égvényes vasszók között első helyet foglal el, mint gyógyszer, hánál is, használható és üdítő, kellemes ital tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Iuhon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Széküdesi hely Előpatak, de kapható a legújabb városban és nagyobb kereskedésben. Prospektust kivánatra ingyen küld az igazgatóság.**

VASÁRNAPI UJSÁG

26. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, JUNIUS 28.

Szerkesztési iroda: IV. Várnegye-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egész évre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A Világkrónikával negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldij is esatolandó.

A KIRÁLY ELSŐ NYILVÁNOS SZEREPLÉSE BETEGSÉGE UTÁN.

Az osztrák Landwehr-akadémia zászlószentelése a schönbrunni kastélyban június 18-án. A zászlót átadják az Akadémiának. Mögötte jön a király és az uralkodó család tagjai.

TÁTRALOMNICZ PALOTA-SZÁLLÓ Szezon május 31-től. Loverseny, nemzetközi galambtövészet, tenis és golf. — Posta, telefon, autómobilok. — Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

LOMNICZ-SZÁLLÓ. Bethlen-ház. Julius hó 1-től nyitva. — Teljes penzió 10 1/2 K-tól. **Klimatikus gyógyhely modern szanatóriummal.** Június és szeptember hónapokban teljes heti penzió **77 kor.** PALOTA-SZÁLLÓBAN is szállásal

Állomások. Regény. Írta Kaffka Margit.

(Folytatás.)

— Tehát Ibcusunk hozta a cikket; neki, — tudja, — az a fő, hogy szép mondatokban legyen írva. A mi engem illet viszont, Szinnayt feltétlenül tisztességes embernek tartom; börtört kicsit, de úriember, szimpatikus. Azonkívül most szabadkőműves lett... az én napilapomban az ő páholya tartja a lelket; de amőgy is... abban az átmeneti kormányban, a hol ő szerepelt, tudja-e, hogy felvetődtek már az új munkás-törvényjavaslatok, s ép Szinnay vitte bele a legmesszebbmő radikálizmust. Igaz, hogy politikai esel akart ez lenni akkor és ilyenek elég naiv; de most ez az út mégis közénk vezet. De hisz ez nem érdekli, ugy-e?

— Kérlekül tudom ezt! Szóval a «Kultura» vállalta és megvédte Szinnayt Vajda ellen. No, és?

— És erre ma kap egy levelet a szerkesztőség, Sonntág Viktortól, ezáltal Londonból. Udvariasan arra kér bennünket ez a fiatal úr, a kinek, — mint tudja, — a mellényzsebében vagyunk, hogy ezentúl ne angazsáljuk magunkat az irányban, nem kötne bele a Szinnay rég elfelejtett ügyébe. Nagyon biztosnak tudhatja magát. — Igaza lehet!... Szóval, ő azt akarja, hogy kihagyjuk ezt a pár személyeskedő sort! — Ilyesmit akarni... ehhez igazán nincs jogom!

— De ha én egyenesen önmre bízom!
— Úgy igen! Hagyjuk ki ezt, — a saját érdekünkben!
Felállt, a nagy sarokasztal felé ment a többiekhez. E pár lépésnyi útton hihetetlen intenzitással érezte egy Vajda Róbert nevű ember létezését és gondolatban ezt mondta neki: «Lásd! Mégis én vagyok a külob!» Tudta, hogy mit csinált. Úgyesen, az elfogulatlanág teljes látszatával, megvédte őt egy csúnya, személyes támadástól. Oly mindegy volt neki: a vádnak igaza van-e?

— Szörény Tekla a széke mögött állt már, készen. A keztyűgombjait tépdeste, kicsit halvány volt, a szeme ilyenkor a rendesnél is mélyebb árku, sötétebb. Megérintette Éva vállát.
— Nem jönnél most velem innét? Sétálhatunk egyet!
— De igen!
Csodálatos egyértelműséggel örültek most, hogy így, kettesben ithagyhadják ezt a sok férfit. Nem fogództak egymás karjába, de gyors, együttes léptekkel, némán haladtak jó darabot a Dunasoron. Friss-szagú szél hűsítette az arcukat. Éva érezte, hogy Tekla fog szólni valamit.

— Lásd, — mondta végre, — semmivel sem különbek nálunk! Minden ügyes-bajos dolgunknak, politikának, csatának épen úgy ez a sora; «rózsaszínű rongyok keverednek aktáitok közé», csókos bolondság mindennek a gyökere.
Éva hallgatott egy ideig, de érezte, hogy már megkérdézheti:
— Mi tája a te unokabátyádnak Szinnay Gáborral?
— Én!...
— Igen?
— Igen!... Mi Viktorral szerelemben voltunk. Tán még lánykoromban is egy kicsit; de a szülők nem veszik az ilyet komolyan. Hanem, hogy özvegy lettem, nagyban ment; úgy volt, hogy majd mégis összeházasodunk. De ő mindig elment; akkor is féligéig kinn maradt Berlinben. Sűrűn leveleztünk. Tudod, nagyon furesa fiú az; képzeld el, hű tud lenni a szó legszorosabb értelmében. Tán az egyetlen becsületes férfi a világban; asszonynak is mindig az igazat mondja. Általában mindenkinek, mindig megmondja a szinjazat és ez csaknem mindig kellemetlen. Nincsenek is barátai; tán én vagyok az egyetlen, a kit lelkiileg is közel engedett magához és ezért volt fontos neki a dolgunk. Nagyon magános és nagyon keserű gyerekkora óta; és olyan gyanakvó, hogy lehetetlen meg nem csálni.

— És akkor Szinnay?...
— Szükséges ez?... Én mégis csak...
— Hogy ön... csak asszony; ezt akarta mondani? Hm! Szégyellje magát!... Nézze, különösen fontosnak tartom az ön beleegyezését, mert Vajda önnek végre is szíveségeket tett; a helyzete kissé tán nehézy, vagy kényelmetlen ez ügyben. Ez a néhány sor mindnyájunk nevében íródott.
— Adja kérem! Elolvassom!
Ideges ujjai közé fogta a három hosszúkas papírlapot és erőlködve, figyelemmel kezdte olvasni. Olyan arccal és olyan gondolatokkal, igen, — mintha csakugyan erről az emberes életjátékról volna most szó; megmaradni egy ujságnál, a hol munkaalkalom, érvényesülés nyílt számára; mintha ambíciók, tervek, művészi fejlődés, meg egyéb ilyen férfias gyereksegek forognának itt koczán. Mintha nem az hozná őt kapcsolatba e nagyképi, hivatalos hangzású ügyekkel, a mi az Isten szerint mégis fontosabb és komolyabb; asszonyi, titkos vonatkozásai, asszonyi csatája tovább a férfival, ki a legfőbb ütközethet legyőzte... De hát csakugyan nem lehet ettől elkülönülve, emberként, magánosan állni az életdolgokkal szemben? Ha legyőzheti magát!...

Mikor végigolvasta, egy ideig mozdulatlan arcvonásokkal nézett még a papírra, aztán ezerutat húzott elő a relikviájából. «A mi a mű-

vásárlások feddhetetlen korrektségét illeti, bátran söpörhetne a maga háza, sőt magángyűteménye tájékán sok félelem és gáncs nélküli kaszinólovag!» Ezt a két sort húzta alá, aztán bekérítette az utána következő szakaszt és visszaadta Gondnak az impurumot.

— Ezt kifogásolja, asszonyom?
— Elsősorban... nem értem. Miről van tulajdonképp szó?

— Közismert, apró panamákról. Például: egy tehetséges ember másodrendű munkáját ajánlani a Múzeumnak megvételre; hogy a jobb, értékesebb mű aztán a szolgálat fejében vagy potom pénzért nála maradjon. És egyéb hasonlókat beszélnek itt-ott felőle.

— Csakhogy az ilyet nem lehet bizonyítani! — mondta az asszony tárgyilagos hangon és nem sütötte le a szemét.

— Arra aligha kerül sor, ne féljen!

— A milyen merész Vajda Róbert, kész maga firtatni épen ezt, kihívni a harezot; s a milyen ügyes, ő kerül fölének. Ha bajt érezné ebben az irányban, nem kötne bele a Szinnay rég elfelejtett ügyébe. Nagyon biztosnak tudhatja magát.

— Igaza lehet!... Szóval, ő azt akarja, hogy kihagyjuk ezt a pár személyeskedő sort!

— Ilyesmit akarni... ehhez igazán nincs jogom!

— De ha én egyenesen önmre bízom!
— Úgy igen! Hagyjuk ki ezt, — a saját érdekünkben!
Felállt, a nagy sarokasztal felé ment a többiekhez. E pár lépésnyi útton hihetetlen intenzitással érezte egy Vajda Róbert nevű ember létezését és gondolatban ezt mondta neki: «Lásd! Mégis én vagyok a külob!» Tudta, hogy mit csinált. Úgyesen, az elfogulatlanág teljes látszatával, megvédte őt egy csúnya, személyes támadástól. Oly mindegy volt neki: a vádnak igaza van-e?

— Szörény Tekla a széke mögött állt már, készen. A keztyűgombjait tépdeste, kicsit halvány volt, a szeme ilyenkor a rendesnél is mélyebb árku, sötétebb. Megérintette Éva vállát.
— Nem jönnél most velem innét? Sétálhatunk egyet!
— De igen!
Csodálatos egyértelműséggel örültek most, hogy így, kettesben ithagyhadják ezt a sok férfit. Nem fogództak egymás karjába, de gyors, együttes léptekkel, némán haladtak jó darabot a Dunasoron. Friss-szagú szél hűsítette az arcukat. Éva érezte, hogy Tekla fog szólni valamit.

— Lásd, — mondta végre, — semmivel sem különbek nálunk! Minden ügyes-bajos dolgunknak, politikának, csatának épen úgy ez a sora; «rózsaszínű rongyok keverednek aktáitok közé», csókos bolondság mindennek a gyökere.
Éva hallgatott egy ideig, de érezte, hogy már megkérdézheti:
— Mi tája a te unokabátyádnak Szinnay Gáborral?
— Én!...
— Igen?
— Igen!... Mi Viktorral szerelemben voltunk. Tán még lánykoromban is egy kicsit; de a szülők nem veszik az ilyet komolyan. Hanem, hogy özvegy lettem, nagyban ment; úgy volt, hogy majd mégis összeházasodunk. De ő mindig elment; akkor is féligéig kinn maradt Berlinben. Sűrűn leveleztünk. Tudod, nagyon furesa fiú az; képzeld el, hű tud lenni a szó legszorosabb értelmében. Tán az egyetlen becsületes férfi a világban; asszonynak is mindig az igazat mondja. Általában mindenkinek, mindig megmondja a szinjazat és ez csaknem mindig kellemetlen. Nincsenek is barátai; tán én vagyok az egyetlen, a kit lelkiileg is közel engedett magához és ezért volt fontos neki a dolgunk. Nagyon magános és nagyon keserű gyerekkora óta; és olyan gyanakvó, hogy lehetetlen meg nem csálni.

— És akkor Szinnay?...
— Szükséges ez?... Én mégis csak...
— Hogy ön... csak asszony; ezt akarta mondani? Hm! Szégyellje magát!... Nézze, különösen fontosnak tartom az ön beleegyezését, mert Vajda önnek végre is szíveségeket tett; a helyzete kissé tán nehézy, vagy kényelmetlen ez ügyben. Ez a néhány sor mindnyájunk nevében íródott.
— Adja kérem! Elolvassom!
Ideges ujjai közé fogta a három hosszúkas papírlapot és erőlködve, figyelemmel kezdte olvasni. Olyan arccal és olyan gondolatokkal, igen, — mintha csakugyan erről az emberes életjátékról volna most szó; megmaradni egy ujságnál, a hol munkaalkalom, érvényesülés nyílt számára; mintha ambíciók, tervek, művészi fejlődés, meg egyéb ilyen férfias gyereksegek forognának itt koczán. Mintha nem az hozná őt kapcsolatba e nagyképi, hivatalos hangzású ügyekkel, a mi az Isten szerint mégis fontosabb és komolyabb; asszonyi, titkos vonatkozásai, asszonyi csatája tovább a férfival, ki a legfőbb ütközethet legyőzte... De hát csakugyan nem lehet ettől elkülönülve, emberként, magánosan állni az életdolgokkal szemben? Ha legyőzheti magát!...

Mikor végigolvasta, egy ideig mozdulatlan arcvonásokkal nézett még a papírra, aztán ezerutat húzott elő a relikviájából. «A mi a mű-

— Három hétig a vendégünk volt, most két éve, egy pótválasztás idején. Miniszteri tanácsos volt akkor. A főispánunkat installálták akkor, a megye tüntetett ellene, bajok voltak, emlékszel?
— Hogyne!
— Nézd, én szerettem Viktort, igazán, egész bolondul. A vérszerinti közelségnek valami izgatató különössége volt ebben és az ő érdekes, nagy talentuma; a súlyos degeneráltsága, minden!... De féligéig távol volt. És az őz pompás minálunk, szászintűnek a fák a kertünkben, régi-régiiek, a Taraczky grófok parkja volt az valaha; a ház is, a falu, egy kápolna-rom és egy kriptá, mind sokszáz éves; és a fehér kardliliomok szaga tébolyító. Én akkor kerültem össze először az életben ilyen magyar úrral, új volt nekem, messzünűt való. Ő is elámult rajtam, az okos fejemen, a másféle voltomom, mindenestül belevezetünk ebbe a mámoros csudálkozásba. És gyönyörűnek a csókok is így, ha az ember látja a végét. Persze, hogy «egy életre» nem illetünk volna össze; de ilyes szerződésről szó se volt; ő házas, nagy gyerekei vannak. Én is megmondtam Viktort neki. «Három hét ugys a világ!» És három hetet örültem, vadul, elkecseregettem gyönyörűvé tud tenni két ember egymásnak, — felelőtlen, tartaléktalan, veszett ölelés az ilyen; mint az őz bódult pazarlása. Ő naponta irt a feleségének, én a jegyesemnek. Mindig meg akartam irni Viktornak mindent; hisz ő csak «őszinteséget» ígértetett velem; de késleltetem: majd szóval jobban lehet! Hanem ő kiérezhetett valamit, vonatra ült, egyfolytában utazott hazáig és úgy lelt minket a kertben...
— És aztán?
— Azután... semmi! Elküldtem Szinnayt is rögtön. Egyedül akartam lenni. Azóta így vagyok.
— Sonntág?
— Ő akkor visszautazott és kinn él; a nagyapánk temetésén egyszer itthon volt, de nem beszélhettünk. A lap ügyével az úgy van, hogy én az első kis revue-kisérlet bukása után akkor még belelovaltam; hogy egyszer majd újra-kezdjük és számítunk rá. Erről valami írást, levélformát is adott és hogy most ezek gyanutlanul újra irtak neki, röstellte azt mondani, hogy most már nem. Ez különben is ráváll; anyagi dolgokban teljesen közönyös. Így lett meczenás és nem sokat törődött az egészszel; tán csupa véletlen, hogy most egyszer felvágta a tiszteletpéldányát. Vagy érdeklik még a verseim?... Szóval a Szinnayt magasztaló cikket találta benne és ez a nyitja ennek a «művészetpolitiká»-nak, a mitől ma felzúdult ez a kis hangyaboly az «Itália»-ban. Viktor tán azt hiszi, még most is viszonykodom Szinnayval.
— Te titokban kicsit Viktorra vársz még?
— Nem! Annak már vége, — tudom! Másra várok. Valakire, a ki igazán a legnagyobb csudája lehetne az életnek. Világgraszoló csudaszerelen lenne abból, ha mi egyszer összekerülnénk. Gondold, még nem is ismerem személyesen. De előbb-utóbb egymáshoz jutunk, csak várni kell! Minden dolgáról tudok, még messze van! Addig — versekbe írom ezt a várást, — úgy izenek, hogy elérti, ha egyszer akarja!... De hogy agyonbeszéltelek téged ma, Évam!... Igaz! Tibor mondott valamit, hogy tőled függ, elbánhatna-e nagyon az a Vajda titkárral. Hát ez mi?
— Túlzás! Nekem szíveségeket tett eleintén, pártfogolt, közölt, kiállított; ennyi! Nem lehet, hogy ez kötelezzem!
— Nem! De szinte kíváncsi vagyok, nincsen-e ennek is valami asszony-kelevénye valahol. Mit viszik ennek az úrnak a Szinnay Gábor háromszentdős képtári panamácskaja? Nem tudod?
— Nem.
— Várj csak! Valami fiatal színésznővel halottam emlegetni.
— Úgy?... Régen?...

— Ügy rémlik, e télen említette valaki. Mindjárt csak! Máté Margot néniék egy zsúrján Kürthy Bálint verseket mondott egy húszszentdős fruska (nagyon rosszul szavalt), arról emlegették, hogy ez a Vajda pártfogolta. Az Ujszínház csillaga egyelőre... Mond, fiam, nem jönnél fel hozzám egy theátra?
— Nem! Itt a sarkon most kocsiha ülök! Nagyon elfáradtam.
— Szegénykém! Itt a tavasz!... Ne kisérjelek az állomásig?
— Nem! Ott van egy konflis; — viszontlátásra!... De azért szeress!...
Sikertelenül mosolygóra rándult areczal nézett vissza még átszaladtában. Beült — és a lakása helyett gondolatlanul, ösztönös, fájdalmas óhajjal mondta a Liebemann-villa számát. Lenkét akarta látni most.

Mi értelme is ennek?... Igen, telefonálni! Mit is?... Gond Tibornak... a «Jövendő» szerkesztőségében találja-e még? Az ő otthonában a házi telefont nem használhatni esti kilencz után; hát Lenkétől fog neki. Hamar, mielőtt a cikke nyomdába kerül. Hogy megváltoztatta a nézetét abban a dologban, hogy nincs kifogása a kérdéses szakasz ellen, felőle irhatnak akármit; meggyanusíthatják, megbélyegezhetik, tönkretelhetik Vajda Róbertet; akár ő is segít, adatokat keres, rábizonyít, kiszolgáltatja. Pfuj! Micsoda léha senki, utálatos, férfi-kaczer, asszonyozó természet! Lehet-e más dologban korrekt az ilyen? Vagy nő-ügyben nem számít ez; a hogy a vadászt nem kötelezik kaszinó-szabályok az állattal szemben, a melyet el akar ejteni? Más fajta, más lény, idegen, a kivel harezban kell állni és a ki birja, marja! Jó! De akkor ne csodálják, ha az asszony is megmutatja néha tépő-karmait, alattomosan, mint a macska, és ha minden eszköze alácsorny, mint a ki kívül-rekesztetett az erköles világán. Miért vállalnók az ő törvényüket, mely csak őket védi ellenünk; mi közünk az ő világukhoz? A vadállat hátulról támad és a nő-bestia fondorkodik! Szép volna ma diktálni egy-két fejezetet a Gond Tibor cikkében! Ha csupa képzelt vagy rossz szóbeszédből kiséjtett vádat, ügyes czél-

zást, merész ráfogást. És hátha... ő maga nevében írja! Ellene, az asszony ellen nem védekezne ez a kaszinóba hasonlított kazár lovag, e jól trenirozott uj-gentleman; hiszen ő nem párbaj-képes. Növel a pamlag az egyetlen csatátér, a hol győzni kell és szabad; egyéb beavatkozását megvetéssel kell viselni, mint vad véletlent, elemi csapást, szemhunyorítás nélkül! A hol az asszonykigyó rést lel, hogy komoly életügyekbe csússzék, nincs ellene védekezés, nincs törvényszék, melyhez folyamodni lehetne. Rendben van!

Vajjon az asszony hová föllebbezhet, a mikor gazul bannak vele abban a viszonylatban, mely számára legfontosabb, egyetlen lényeges?... Jaj, milyen gyalázat, hogy ez a dühödött, tót-ágast-filozófia mind most zajlik és ágaskodik fel benne, mikor épen mondták valamit egy kis leányról... Egy húszszentdős kis némberről, a ki bizonyosan házmasterlány volt, vagy efféle; a ki most utálatos szmökkériával modernkedik a Kürthy Bálint új versein, a ki pesties, felcsirázott, túlzó ambíciója érdekében öl, duzzadt, közön-

séges, piros szája ingyen csókjával azt látja el, a ki tolni hajlandó induló, kicsiny szekerét! Pfuj, milyen aljas lehet!... Ámbár elvégre... kedves is lehet, naiv, ábrándos, szerelmes kis asszonytárs szegény! Úristen, — de már tavaly tél óta! S az utolsó nyár és ő közbeesett!...

A Lenke fekete ruhás szobalánya ismerős mosolylyal nyitott ajtót; egy lépésnyire volt, az előszobában a telefonkagyló. Rosztoky Éva nekiesett, szinte kómikus szenvedélylyel, nem is viszonozva a cseléd köszönését, ki elvagyrogta magát mögötte. A «Jövendő» szerkesztőségét hívta. «Mással beszél!» Lenke már a küszöbön állt, meglepetve és örvezőzőn.

... A kedves, nagy-darab leány, telt, erős formáival, fehér keze biztos szorításával, mély és meleg, jóleső beszédhangjával. «Isten hozott hozzám!» Oly szívesen és őszintén mosolygott, oly jól esett hinni az örömeinek. És újra látni a sokszor látott szobáját, az óriás könyvállványt a sarokban borszintű, barna és tarka hátaival; a nyájás, komoly kis íróasztalt, a nyugodt biedermeyer székeket, s a barackcsárga lámpa díszkrét, ernyőzött villanyfényét, e kis baráti, meleg lámpát, mely az állandóság, a bizonyosság szimboluma kezdett már lenni Éva életében. Thea gőze szállt fel csakhamar a fehér himzett-terítés asztalkáról, a góthikus, karcos ezüstkanna orrából;... s a hirtelen rászállt enyhületben, a révedező fény fátyla alatt nézte a leány tisztá, nagy arcát, — csudálatos csudálkozásával, — és lassú törésű, monoton mondataira ernyedt idegekkel figyelt. Lenke egy angol könyvből fordított hangosan egy szakaszt.

(Folytatása következik.)

A KIRÁLY ÁTVESZI FRIGYES FŐHERCEGNEK, A LANDWEHR FŐPARANCSNOKÁNAK JELENTÉSÉT.

A KIRÁLY SZEMLÉT TART AZ AKADÉMIKUSOK FÖLÖTT.

A KIRÁLY ELSŐ NYILVÁNOS SZEREPLÉSE BETEGSÉGE UTÁN, A LANDWEHR-AKADÉMIA ZÁSZLÓSZENTELÉSÉN.

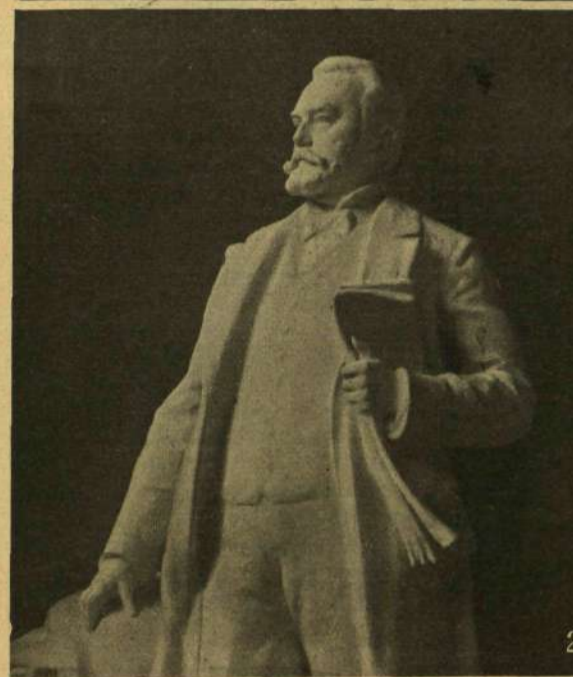
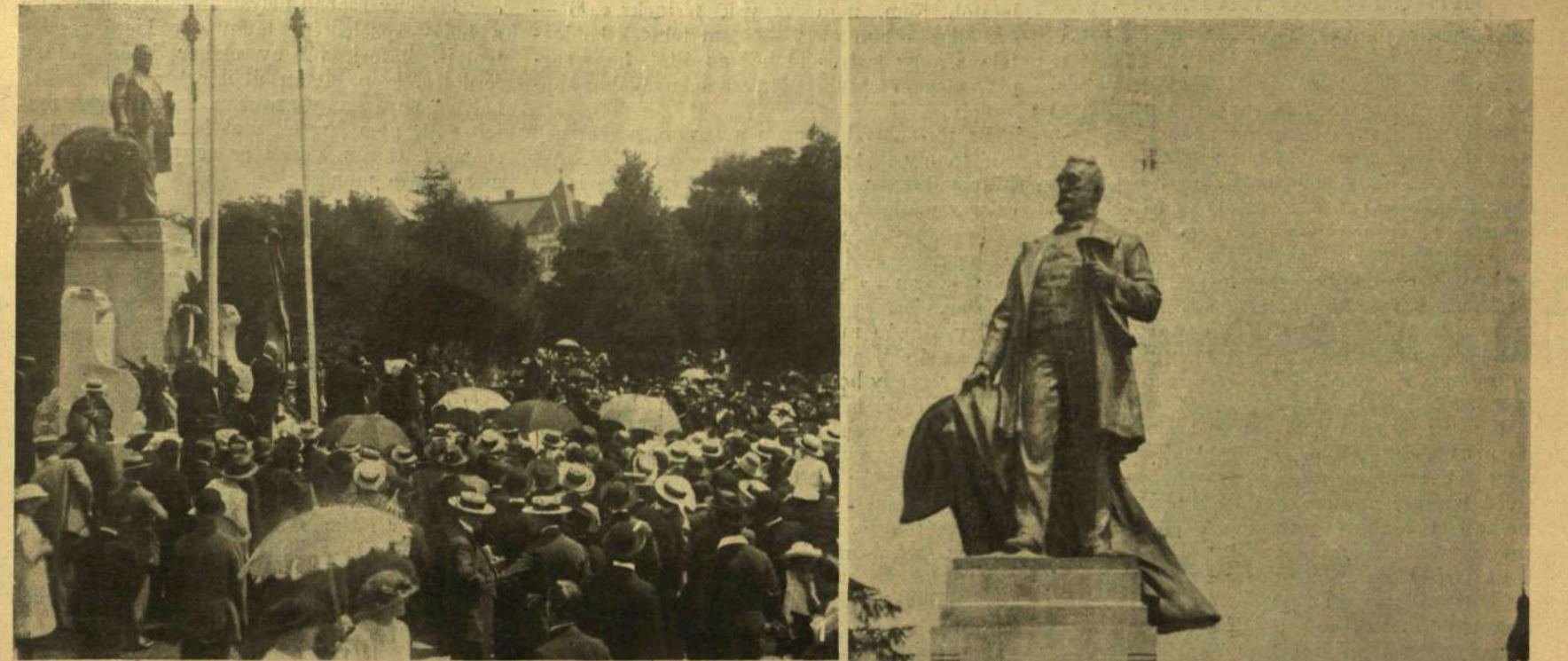

1. Glattfelder Gyula érkezése a gyűlésre. — 2. Vidéki sváb asszonyok, a gyűlésre jött gazdák feleségei. — 3. Gróf Zselénzky Róbert az osztrák agráriusok vezérével, hohentblumi Simitsch lovaggal (a kép közepén). — 4. Auersperg Károly herczeg, az osztrák agráriusok kiküldöttje gróf Zichy Tivadarral (a kép bal szélén).

KÖZÖNSÉG A GYŰLÉS NAGY SÁTRA ELŐTT.

A TEMESVÁRI GAZDAGYŰLÉSÉRŐL. — Jely Gyula főlvételei.

1. Az ünnepély. — 2. Bartha Miklós alakja. — 3. A szobor, Istók János műve. — 4. Holló Lajos felavató beszédet mond a szobor előtt.

BARTHA MIKLÓS SZOBRÁNAK LELEPEZÉSI ÜNNEPE A VÁROSLIGETBEN, JUNIUS 21-ÉN.

Jely Gyula főlvételei.

AZ UTOLSÓ KALAND.

Elbeszéli a férj a feleségének. — Irta Nagy Lajos.

... De csak ezt az egyet! Mert nem szép, ha a férj a feleségének legénykori kalandjaival dicsekszik. Ezt az egyet elmondom, mert ez nem dicsőség, hanem kudarc volt.

Tehát... emlékszel úgy-e, hogy esténként együtt sétáltunk hűs utcákban és csöndes, megértő beszéd árjában ömölt egymásba a lelkünk. Néha már a házasságra is gondoltunk, de olyankor mindig egészen másról beszéltünk. Olykor-olykor pedig elhallgattunk és bizonyára mindketten boldog melankóliával viseltük hallgatóságunk terhét, mert már szívünkben hozdortuk a gyönyörű bizonyosságra vezérlő indulatokat.

Egyszer, — talán erről a neked jelentéktelen, de nekem emlékezetes estéről is tudsz még, — igen lehangoltan, bánatosan, nehezen vettem töled búcsút; másnap aztán vidáman, habozás nélküli hangon, mintegy bilincsek alól feloldódva megkerém a te drága kezét.

(A férj megcsókolja az asszonya fehér kezét és inhentől fogva az elbeszélés végéig meleg szeretettel tartja a jobbáiban, a balkezelével néha lágyan megcsókolja.)

Megvallom neked, bár szerettelek, feleségül elvenni mégsem akartalak. Legalább is haboztam, valamennyi sétánk után latolgattam a házasság mellett és a házasság ellen szóló érveket. Az akkori lelkiállapotomat leghívebben megértetem veled, a sokszor használt, de még mindig jó hasonlathoz folyamodom: gondolj a mérlegre, még pedig a gyógyszerész könnyű kis mérlegére, mellyel a pehelynyi súlyú finom porokat is pontosan leméri. Az én lelkem akkor egy ilyen mérleg volt, elhatározásomat parányi okok is jobbra, vagy balra billentették.

Azon a napon, a melynek estjén oly lehangoltan és nehezen vettem töled búcsút, — talán arra is emlékszel, hogy faggattál és én enyhe rosszulletéssel mentegtem magam, — azon a napon elhatároztam, hogy nem veszek feleségül. Elhatároztam, hogy ha komoly szerelemmel szeretlek is immár, kitépem lelkemből a feléd törő érzést, megmaradok a szabad és változatos legényélet gondatlan barangolójának, semmi esetre sem hajtom fejemet a házasság igájába.

Azt mondtam ugyebár, hogy abban az időben bármilyen kicsiny ok is jobbra vagy balra szökkenhetett ki reszketeg elhatározásomat. Nos, a mérleg azon a napon balra lendült; a parányi súly, a mely a mérleg balsó kis serpenyőjébe hullott, egy asszonyi tekintet volt...

A körton jártam aznap délután, a mikor megpillantottam egy éltesebb úr karján egy gyönyörű, fiatal asszonykát. Első tekintetem csak annyit láttam, a mennyit a szemem egyszerűen felfogott, hogy a nő szép és kívánatos és csak aztán ismertem meg őt. Eletelem legpompásabb nője volt, a legkülönb azok közt, a kiket valaha boldog szerelemmel szerettem. Igen, az a remek asszony valamikor az enyém volt, de rövidesen el is vesztettem őt, mert a könnyűszívű kalandhajászként módja szerint komiszul bántam vele. Haraggal váltunk el, a nő nem is fogadta többé a köszöntésemet. (Az asszony kíváncsiságtól úgy megtört a férje szavát és az asszonyról kérdezősködik. A férj könnyed kémozdulattal hártja el a kérdést.)

A hogy hosszú idő múltán akkor újra látam őt, férjének oldalán, meglepődve erősen megnéztem. Ő is meglátozott engem. Az arca nyugodt maradt, sem haragról, sem meglepődésről nem beszélt, mindössze szeméinek egy báronyos pillantása esett rám. Az én emlékezésemet fölriasztotta ez a pillantás és régi órák gyönyörűségére gondoltam. Izzó képek jelentek meg előttem és meglejtettek: minden friss áhitásomat belemagyaráztam abba az egyetlen egy pillantásba. Azt hittem, hogy beszélt az a pillantás, boldogtalanságról, meddő sóvárgásról panaszkodott; úgy láttam, hogy abból a röpke pillantásból is fájdalmas szemrehányás szállt felém.

És az asszonyi pillantás elég volt akkor arra, hogy egyszerre gondoljak a legényélet minden gyönyörűségére és hogy dicsőségnek tartsam a szerelmi kalandok mentül házardabb sorozatát. Hirtelen, mint sivar bőrtöntől, két-

ségbeesetten riadtam meg a házasság gondolatától. Nem, nem vagyok férjnek való — ezt állapítottam meg, — nem tehetek boldogtalanná egy kedves jó nőt az által, hogy sorát a magam fékezhetetlen csapodárságához kapcsolom.

Ez történt velem azon a napon, a melynek estjén oly lehangoltan váltam el tőled. Azt hittem, hogy válásunk egyúttal szakítás is és ez a gondolat bizony szomorúvá tett.

Másnap vidám hangulattal jártam-keltem és ezt nem vehetem tőlem ma sem rossz néven, mert hiszen én veled semmit nem közöltem, elhatározásomat tehát még meg is másíthattam és így csupán mintegy feltételes szabadságban állónak éreztem magamat.

(Az asszony boldogan mosolyog, mert hiszen minden diadalmaskodott, némi kényszeredettséggel azonban mégis van a mosolyában. A férj áradozva szorongatja az asszony kezét.) Egész délután sétálgattam, mondjuk próbálgattam legújabb szabadságomat. Kimentem a Városligetbe is, mindenütt kutatva, büszkén néztem szét és merészen kapcsoltam bele tekintetemet a szemközti jövő nők pillantásába. Kimondhatatlanul kellemes kíváncsiság kezdett izgálni, hogy vajjon ki lesz izzó rajongásaim új tárgya, milyen lesz a nő — ezerféleképpen gyönyörű seregéből a nőnek, — a kit szeretni fogok.

Betértem azután egy katonazenés kávéházi terraszra. Szombat délután volt, a terrasz tele volt vendégekkel. A székek csaknem közvetlenül egymás mellett állottak, a vendégek oly zsúfoltan ültek, hogy bizonyos messzeségről nézve úgy látszott, mintha egymást érintve, egymásnak feszülve ülnének az asztalaik körül. Egy kevése, úgyszólván csak egy talpalattnyi üres helyet találtam, oda egy külön kis asztalkát helyeztettem a pinczérral, mialatt a katonazenekar az uszonnázó zajos sokadalomnak Canio panaszos, siró szerelmi áriáját fűtta a Bajazzókórból. (Ez éppen megfelelő zeneikésért egy nehézkes kávéházi elhelyezkedéshez.)

Leültem a kis asztalhoz és körülnéztem a vendégek sokaságán, persze csinos női arczokat kutattam. Egyszerre csak megpillantottam a gyönyörű asszonyt, egykori kedvencemet, a kit előtte való napon a körton láttam. A férjével jött, megállt, ő a homlokát összeráncsolva ideges bosszúsággal futtatta keresztül a tekintetét a terraszon, nyilván helyet keresett és nem talált. A tekintete rajtam is átsiklott, talán meg is akadt egy pillanatra, de mindenestre közönyös maradt és lendült tovább.

(A hallgató asszony most kissé előre hajol és nagyon komoly arccal figyel.)

A szívem erőset dobbant, éreztem, hogy egy kicsit el is sápadok. Kalandra törtétknél ez rossz jel! Pedig nekem már merész gondolatom támadt, hirtelenben minden feladatnál dicsőbbnek toppant a fantáziám elé: őt újra meghidítani, szeretni, vele boldognak lenni. Nincs nő, — vélekedtem, — a ki fölérhet vele! Eszembe jutott a tegnapi báronyos pillantás és én mindenben, a mit arra a pillantásra ráfogtam, szentül hittem.

Fölütöttem a fejem, mintegy jelentkezőn és az asszony figyelmét magamra hívón. Úgy-e láttál már ilyen pózban férfit és úgy-e utálatos volt, hasonlatos a szimatoló kopóhoz?... Fölütöttem a fejem, de vereség ért. Mert az asszony kereső tekintete tovább ivelt ide-oda, szállongván a nyüzsgő fejek fölött, az enyém fölött is, a leghidegebb közönyösséggel.

Nem értettem a dolgot. Mi volt hát a tegnapi pillantás? Talán semmi, csupán képződés? Talán ő még most is haragszik rám, gyűlöl, megvet, — vagy ennél is rosszabb, közbömbös vagyok neki, nem törődik velem, még egy lesújtó tekintete sem méltat?

Vállalkozásom annál kitérőbb, minél nehezebb a feladat, minél nagyobb ellenállást kell legyőznom, — állapítottam meg. Ha közönyös maradt, majd felverem a közönyösséget, ha gyűlöl, majd kiengesztelem.

A szép asszony arca egyszerre földért. Oh, nem rám nézett, hanem egy asztalra, a terrasz szélén, a melynek vendégei felállottak és távozni készültek. Kedves mosollyal szolt hátra az urának, az komoly arccal bolygított és megindultak az üres asztal felé, úgy, hogy elől — úttörőnek — a férfi haladt.

Utjuk épen az én asztalkám mellett vezetett

el. Közöttem és a szomszédos vendég között egy keskeny szabad hely maradt átjárónak. En a hölgy közeledtére talán egy kissé remegtem is. A férj, vékony ember léte, oldalt fordulva, szép simán átsiklott a kis szabad helyen, az asszony azonban, mivel hogy molett volt, nem fért el, útát kellett nyitnom a számára. Ő rám nézett és nagyon bájosan elmosolyodva mondta:

— Szabad?

Én gyorsan, de ügyetlenül és kapkodó mozgással álltam fel, hogy utat nyissak neki; a székeket is félre toltam. Arcom egészen az ő arca közelébe jutott, ő szemérmesen a földre nézett. Engem forróság öntött el és reszkette sügtam fülebe a banális szavakat:

— Hogy van, drága Magda?

Ő elvonult, a kérdésemre természetesen nem felelhetett, de nem is reagált rá semmiképpen, azaz, hogy igen, mert a mosolya egyszerre elkélt, mintegy lehullott az ajkairól.

Az üres asztalhoz jutottak, leültek, ő úgy ült, — bár láttam: nem szándékkal, hanem mert úgy került a helye, — hogy épen szembe jutott velem.

Én föllélekztem, egyelőre még meg voltam elégedve mindennel, mert hiszen a legelső lépést a közeledésre reszkette epedő kérdéssel megtettem. De vajjon miért szünt meg hirtelen a mosolya?... Feléje fordultam és vártam, hogy tekintetünk egybe kapcsolódjék és meginduljon szemünk beszédének édes árja. Ő sokáig nem nézett föl, azután fölneztet, szétjártatta a tekintetét, engem azonban nem ajándékozott meg a pillantásával.

Nyugtalanul fészkelődtem a helyemen, izegtem, mozogtam, bosszankodtam és tépelődtem. Ő ismét fölneztet, előre, el a fejem mellett, mintha a fejem helyén csak levegő lett volna. Egy mukkot nem értettem most már semmiből, a mi mindeddig köztünk történt.

Mereven bámultam a szép és érthetetlen asszonyra, hogy ezáltal vonjam magamra a figyelmét. Talán nem hallotta volna a sutogásomat? Ez lehetetlenség! Hallania kellett. Oly szépen, tisztán kérdeztem:

— Hogy van, drága Magda?

A «Magdát» valósággal énekeltem. Érzelmesen, mint a hogy az ő «drága» nevét énekelni illik. A mosolya egyszerre megszünt! Pedig oly kedvesen, szinte kínálkozóan mosolygott. Érthetetlen dolog!

Kinomban mind merevebben és merevebben, sőt bizonyára már egész bambán bámultam feléje és gépiesen sutogtam el újra és újra a nevét, hogy: «Magda.» Hasztalanul. Minden ágalásomnak csupán egyetlen egy eredménye lett, egy tekintet, még pedig nem haragos vagy gyűlölődő, hanem a legtökéletesebb, a felülmúlhatatlan megvetés tekintete. Ettől a tekintettől aztán kissé lehültem és kijózanodtam. És ez jót tett nekem, mert hirtelen eszembe jutott (oh, most szörnyűkődj el!), hogy őt nem Magdának, hanem Editnek hívják. Edit-nek!... Magdának pedig egy egészen más nőt hívnak, egy egészen mást a volt barátomim közül. Rettenetes!

(Az asszony elkezd kacagni, csak úgy rázkódik a nevetéstől és a könnyei csurognak. Legalább tíz percet nevet. A férj türelmesen vár, a míg az asszony nevetése alább hagy.) Elismerem, hogy kómius ez a csattanó, de én még ma sem tudok rajta nevetni. Hihetetlenül rút dolog: elefejtjen valakinek a nevét, a kit szeretünk és a ki a miénk volt. Az a megveto asszonyi tekintet egyszerre porig sujtott, egyszerre hamuvá perzelt. Fizettem, elisiettem, valósággal rohantam, menekültem. Nincs szó, a mellyel szégyenérzésemet leírhatnám. A kudarc óriási volt. De ebben a kudarcban, a szégyenérzésben, a büntetésben megvilágosodott az értelmem, egy új nézőpontot adott az a kudarc, a melyből gyalázatosan silánynak, rútnek és nevelésnének találtam a férfi folytonos kalandhajászását, nők után való futkosását.

Tehát, úgy-e, ismét egy női tekintet... (Az elbeszélés utolsó szavait az ura beszédébe vágya az asszony mondja el:)

... Ismét egy női tekintet volt az a parányi súly, legalább egy mázsáska! a melyik belehullott abba a bizonyos kis mérlegbe és a maga elhatározását végérvényesen jobbra billentette.)

ARANY JÁNOS CSALÁDJÁVAL. — Kiadatlan kép 1863-ból, Arany Juliska esküvője alkalmából.

Arany mellett ül neje, Juliska leánya, mögöttük állanak Arany László és Széll Kálmán esperes, Arany Juliska vőlegénye.

ARANY JÁNOS ÉS CSALÁDJÁNAK KÉPE.

Nemcsak egyik legjellemzőbb képe a nagy költőnek, de a meleg, bensőszerű családiasság csak úgy sugárzik belőle. Eredetije Széll Kálmán nyugalmazott esperes és szalontai volt református pap birtokában van. Sikertől másolata a nagyszalontai Csonka-toronyban, az Arany-múzeumban látható Széll Kálmán gondoskodása folytán.

Arany János leánya akkor már Széll Kálmán jegyese volt, egy-két nap hiányzott az esküvő idejéig, a mely Budapesten volt megtartandó az előre elhatározott terv szerint Juliska születése napján 1863-ik esztendőben, augusztus 9-én. Ez időben Arany a «Koszorú» szerkesztője volt, de a kenyéririgység, szerkesztői temérdek munkája, a közönség lanya pártolása sehogysé kedveltették meg vele ezt az állapotot. Már a házasság tervének felmerülésekor komolyan foglalkozott azzal a tervvel, hogy Szalontára költözik, a hol forrón szeretett leánya lakni fog és fia László is ott fog megtelepedni, mint ügyvéd vagy városi hivatalnok, a körülmények szerint.

Ősi szokás szerint Aranyé és Juliska váltig iparkodtak rábeszélni az apjukat, hogy a há-

zasság emlékére az egész család vétesse le magát, természetesen a vőlegényvel együtt. A nehézkes Aranyak azonban nem igen tetszett a terv, különben se örömet ült a fényképező gép elé. Így aztán, hogy a családi tanács terve sikerüljön, külső segítséget is kellett keresni. Gyulai Pál a maga kedves disputáló módján magyarázta Aranyaknak, mily szükséges ez, mily kedves emléke lesz a kép a családnak. Mikor ez se sokat lendített a terven, Gyulai felesége, a vidám kedélyű Szendrey Mária, Arany Juliska barátinje czirógatta körül Arany Jánost. Ennyi nógatásnak már nem tudott ellentállani, szelid zsörtölődéssel ünneplőruhába öltözött, felhúzta a csizmát is. Ez egyetlen csizmás képe a nagy költőnek, s a fénykép egy jómódú szalontai nemeszet úr családját mutatja be a közönségnek, a milyennek indult, a míg költői sikerei el nem vadították a szülőföldtől. És épen ebben a bensőszerű, szalontaisan családi melegségben nyilatkozik meg a kép igaz értéke. Rajta vannak Aranyék, a fia László, Juliska és a vőlegény.

Az élet változandóságai azonban keresztül húzták Arany tervezgetését. Leánya, a ki apját bálványozta s a kinek vidámsága valóságos napfény volt az ő életében, 1865 december

28-ikán meghalt. Már ki volt szemelve a ház is a református parókia szomszédságában, a honnan a kerten át, a kis ajtón bármikor át-röppenhetett volna szüleihez, de mint magda írja Arany: «évek óta sovárgó ábrándjaink» Juliska halálával vége lett. A Gerendától vásárolt sírkő, piramidal, gránit darab, «azon vidék felé elzárja előle a kilátást.» Arany e csapást sohasem heverte ki, korán megöregedett, kínos fájdalom tükröződött le arczán, még legjobb barátai is alig tudták felvidítani.

Az ő fájdalomát nem enyhítette az idő, csak növekedett vele. Juliska halálától kezdve szinte elzárkózott a világtól, még ha legjobb barátai is felkeresték, valósággal kínos zavarba jött. Főtikári hivatalának nyugulódásával ölte az időt, évek hosszú sora alatt alig irt valami eredeti munkát, s hogy magát elfoglalja, ekkor olvasta és fordította Aristophanes vigátekait. Csak késő öregségében esendült meg még egyszer régi ereje teljében lantja, mint az öreg Toldi Miklósé, a hősé, a ki még egyszer bámulatra ragadja hőstettével, mint Arany dalával a magyar világot, mielőtt a sir elföldné hamvait. Ez emlékek szövődnek e kép körül, a mit itten most bemutatunk a közönségnek.

Gyöngyösi László.

A SZEMEDRŐL...

A szemedről még írnom kell egyszer — Mielőtt elhagynám az álmok tiszta földjét, Hogy meginduljak az élet sarában, Mely rátröccsen hőszen ruhámra És újra bemocskolja lábam...

Oh milyen szép, mily isteni gyönyör volt Bolyongani az álmok kertjében, Melynek ajtaját kis kezem nyitotta, És úde zöldjét, százezer virágját A szemed napja sugározta be!

E barna tűz, mely mélylő viz is egyben:

Az álmok messze mennyboltjának napja, S földjének tiszta, bővös tengere.

Nap, — ki a lelkem hervadó mezőjén Újra fakasztott friss virágokat. S ha megérintett csókoló sugára Mely mindjárt úgy olvadt le rólam, Mint régi hó a hegyek tetőjéről, Ha forró nyárnak déli napja rá süt.

Tenger, — a melynek mérhetetlen mélyén Az érzés pompás drágagyöngye fénylik. Kristályos tiszta, átlátszó tükör, A honnan lelkem képmása sugárzik...

Tenger, a melynek habja mindég egybeomlott Tekintetemnek hulláms vizével. S találkozásunk mindegyik perczében, Mint jó testvérek, úgy borultak össze.

Tenger, a melybe búvárként merült le Sóvárgó vágygály kincse szomjú lelken; S a melynek rejtett, mérhetetlen mélyét Mégsem bírhatta soha átkutatni...

— Napfény, ki most már nem ragyogsz rám többé, Tenger, ki többé nem fűrésztöl lelkem: E tördeit dallal hódolok tenéked!

Varságh János.

Cserháti Sándor kiváló gazdasági írók mellszobra, Horvay János műve, melyet most lepleztek le a magyaróvári gazdasági akadémiában.

A magyaróvári gazdasági akadémia régi épülete.

MÉG EGYNÉHÁNY RÉGI MALOM.

A «Vasárnapi Ujság» ez évi kilenczedik száma föllevenített néhány érdekes régi malmot. Minthogy e sorok írója öt év óta kutatja a primitív malmok történetét és néprajzi vonatkozásait, szerzői és kutatói jogainak elismertetése érdekében alkalmoszerűnek tartja éppen sajtó alatt levő, a malmokról szóló könyvének legfontosabb eredményeit közölni.

Az idézett cikk csupán a gabonát őrölő, úgynevezett *lisztelő* malmok főbb típusait öleli fel. A lisztelő malmok logikai rendbe szedett sorozata — történeti és néprajzi gyűjtéseim alapján — ekként bontakozik ki: Legprimitívabb alakjuk az *örölő*, a mely egyszerűen ütessel, zúzással *dörzsöli* szét a gabonaszemeket. Archeológiai leletek egész sora bizonyítja ősi nemzetközi elterjedését; *Ratzel* és *Hertzius* még napjainkban is megtalálták Afrika vad törzseinél és a finneknél. A *kézimalom* már fejlettebb alak, forgatva őröl; legrégibb ismert példányai azok, a melyek a pompeji ásatásokkor a Forum Pistorumon vagyis a sütők terén, Sallustius háza közelében kerültek napvilágra. A nehezen forgatható, nagy kézimalmok felső kővének *rúdjaihoz* állatokat is fogtak; ez az átmenet a *szárazmalomhoz*, a melyet régi magyar írásaink *igás-malom*, *szamárforgató malom* néven emlegetnek, a néphumor pedig *lónyúzónak* nevez.

A lisztelő malmoknak — hajtóerő szerinti — második nagy csoportja a vizimalmoké, a melyek ismét igen sokfélék. Hegyi patakokon, kis folyókon *patakmalomok* kelepelnek. Ezek vagy *kanalas malmok*, a melyenket *Evlia Cselebi*, a XVII. században hazánkban is járt híres világtutató Mosztárban és a szerbiai Uzsi-csében látott, vagy pedig *alul*, illetve *felülcsapók*. Az *alulcsapó* malmot a víz folyása, a *felülcsapót* a víz esése hajtja. Okleveleink már a XIII. században megkülönböztetik e két fajtát. Folyamokon a *kompokra* vagy *tombáczokra* épített, tehát helyüket változtatható *hajómalomok*kal találkozunk, a melyek első hazai példányai a pesti Dunán állottak 1292-ben (V.ö. «Vasárnapi Ujság» 1913. 48. szám). Régi okirataink, gazdasági összeírásaink és tatárjárású jegyzőkönyveink ezeknek is két fajtát emlegetik, egyik a *német* vagy *sziléziai* módra épített hajómalom, a melyet vasmacskával kötöttek helyhez, másika pedig a magyar hajómalom. Hogy ez milyen volt, arról a híres *Verantius Faustus*nak a XVII. század elején Velenzében megjelent «*Machinae Novae*» című nagy műve tájékoztat. Ez az unikum számba menő könyv — a melynek müncheni példányát használtam — azt írja, hogy a hajómalomok kompjait Magyarországon a Dunán egy a folyam medrébe vert ezölőphöz fűzve vesszővel erősítik úgy, hogy nincs szükség sem vasmacskára, sem lánzcra vagy kötélre.

XVI—XVII. századbeli folyamszabályozási okmányaink a ezölőpöt *malomszegnek*, a fűvesszőből font kötelet *cejtnek*, *cejtnek*, *cejtnek* nevezik; a malomszeg beverésekor fizetett adó pedig a gyakran emlegetett *szegadó*. A felsorolt vizimalmokon kívül voltak még felhőszakadások, árvízok vagy hóolvadások forgó *pokolódómalomok*, *felhől-kiáltó malmok*, *cserge-malmok* stb.

A primitív malmok harmadik csoportja a *szélmalom*, a melynek kutatásaim szerint nálunk Hollandiából a XVI. század elején ide-származott *tornyos* típusa él háromféle szerkezeti változatban: a *papucos*, *alulhajtós* és *felülhajtós* szélmalomban. Bővebben szoltam mindezekről e lapok 1911. évi 30. számában.

A lisztelő malmok negyedik alakja, a gőzhajtotta hengermalom már nem tartozik néprajzi vázlatunk keretébe. De annál inkább ide tartoznak az egyéb, anyagokat őrölő, zúzó, ványoló és törő malmok. Nálunk malmot használtak *csertörésre* 1366 óta, főleg a timárok és cserzővargák. *Csontörő* malmokkal is találkoztam kutatásaim során. A rizst és kölest a *kásatoró malom* dolgozta fel kásává. Szendrő városában 1610-ben állott már egy *kendertörő malom*. A len és kender, tök, dió és mák magvából, szeméből olajító malom ütötte-verte ki vagy *olajsulu* sajtolta ki a világító és bőjtőidőben főleg konyhai célokra szolgáló olajat. A gubát, szűrposztót is malom, az u. n.

Magyar kendertörő malom (Tibold Dorán, Borsodm.).

Csergemalom (Gyimesfelsőlak, Csikm.).

Szelész malom (Szinérvárja, Szatmárm.).

Székelly fölécsapó vizimalom (Zetelaka, Udvarhelym.).

posztóványoló vagy *kalló*, *dürücskölő* malom készítette már a XII. században. Bányavidéken, Erdélyben és a Felvidéken *zúzómalomok*, *stompok* zúzták össze az érczartalmú kőzet-tömböket. Ehhez kapcsolódik a *hámor*, a melyet okleveleink gyakran neveznek így: *molen-dinum hamor dictum*.

Vadalmából és körteből az ezetét és alma-bort *gyümölcsörölő* és *ecetsajtoló* malmok segítségével nyerte népünk, ugyanúgy, mint a Bretagne szülőtte vagy a Majnamenti Frankfurt németje manapság is. Szeged magyarsága a «szögedi paprikát» ma is a Tiszavízre hajtotta *paprika-törő malomban* tör.

A leipzigie nemzetközi nyomaipari kiállítás most van kiállítva az 1713-ban épült és még használható hainsburgi *papírosmalom* modellje. Magyarország papírosszükségletét is ezek elégitették sokáig ki: az elsők Lőcsén és Brassóban működtek 1526—1542-ben. Kettő még ma is áll, Kissebenben és Nadabulán.

Portörő malmok törték salétromból, kénből a puskaport; minden nagyobb várban és stratégiailag fontosabb helyen ott találjuk ezeket a hadieszközök összeírásában. Vizerő hajtotta malom darabolta föl a szálát is gerendává, zindellé: a *fűrészmalom*.

Ha a fenéket a malom egyik kereke hajtotta: *kőszőrimalomnak*, ha a kézimalom söt vagy borsót őrölt, *sóórlómalomnak*, a tótság ajkán *rezsnyicének*, illetve *borsörőnek* neveztek. Volt *makk őrölő* és *krumpli őrölő* malom is, utóbbi sok helyen *burgonya-zúzó*.

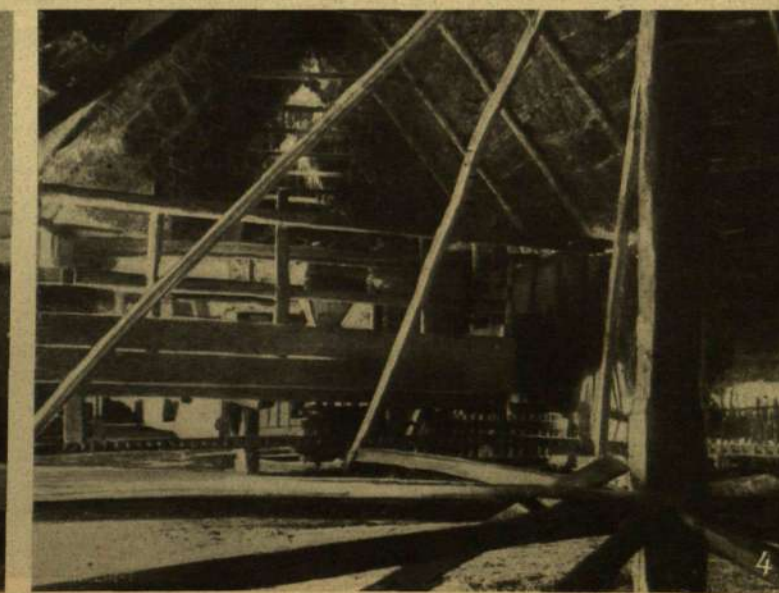
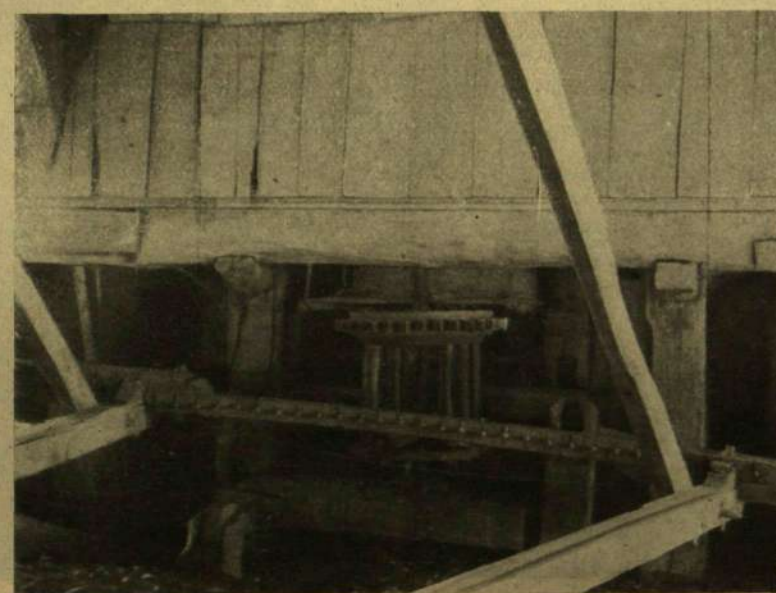
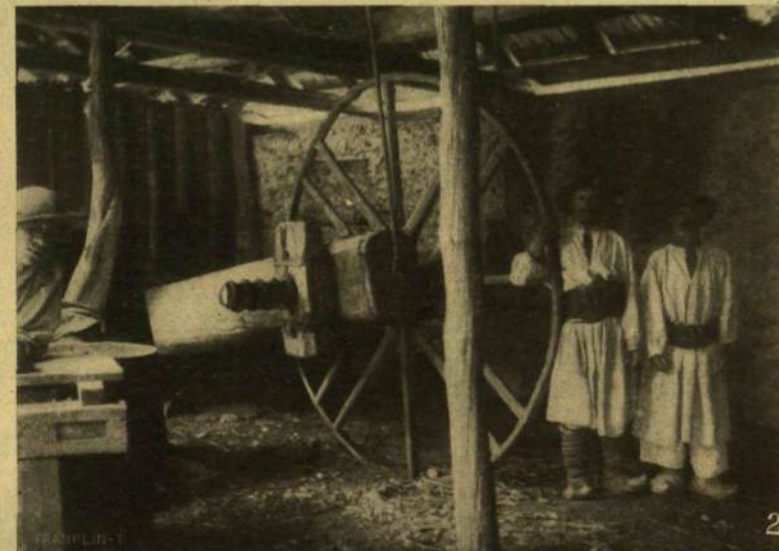
De ha már régi malmokról van szó, nem szabad megfeledkeznünk a történelmi nevezetességeiről sem. A köztudat a legrégebbeknek az alexandriai szélmalomokat tartja. Történelmi nevezetességű a Nagy Frigyes személyéhez fűzött potsdami szélmalom, a mely teljes épségében ma is ott áll a sanssoucci-kastély közelében. Az elmúlt év őszén a lipcei népek csatájának évszázados fordulóján az egész világ-

sajtót bejárta a *Quandt-féle* dohánytörő malom képe, a mely előtt *Napoleon* a döntő ütközetet vezette. Ugyancsak régiek a legutóbbi Balkán háborúban szerepet játszott csatlódszai szélmalomok és a Montmartre pusztuló híres malmai.

Bulgáriában még a vajat is malom köpüli, nálunk itt-ott a fazekasok mázát ma is *gelét-őrölő malom* őrli, *Korabinsky* pedig, a XVIII. század nagy geográfus-statisztikusa a holicai majolika-gyárhoz tartozó *Glasmühlet*, és több *Drathmühlet* említi.

Ide tartozik még a jó öreg kávédaráló is, mert a braziliai kávéültvényeken tényleg vizerő hajtotta malom őrli a kávé. De még ezzel nincs kimerítve a régi malmok egész sora. Ki van azonban merítve az, a mire a magyar történelem írott forrásai és a népélet tanítottak.

Dr. Lambrecht Kálmán.

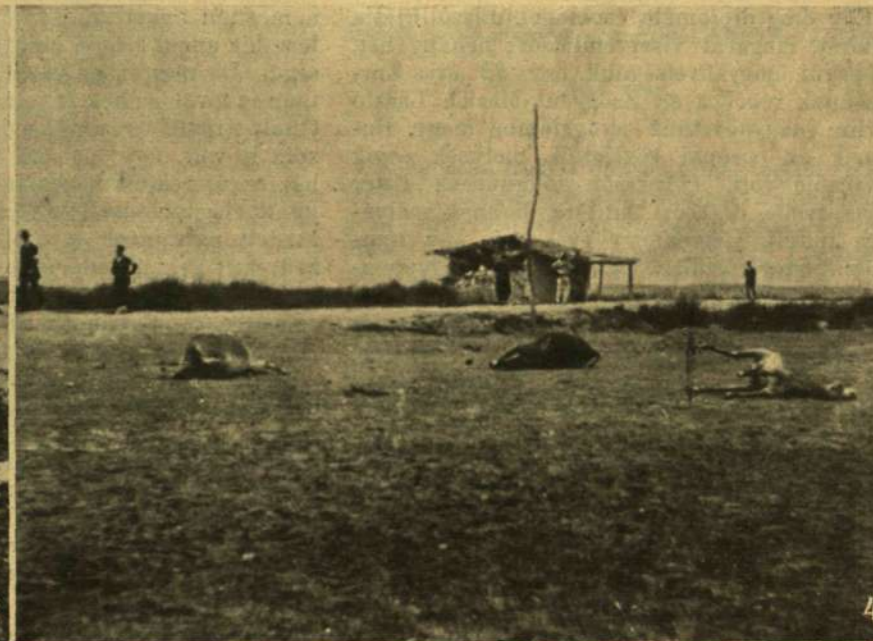

1. Tokmagtörő vizimalom (Parajd, Udvarhelym.). — 2. Oláh tökmagsajtoló malom (Várhely, Hunyadm.). — 3. Szárazmalom belseje (Kiskunfélegyháza). — 4. Szárazmalom belseje (Remetemező, Szatmárm.).

1. Őrszem az előrsi sánczoknál egy nappal az ütközet előtt. — 2. A fejedelmi palota, melyet osztrák-magyar és olasz tengerészek őriznek. (Az előtérben két malisszor.) — 3. Thomson hollandi ezredes, a ki a Durazzo előtti harcokban elesett. — 4. Durazzo látképe, a velencei toronnyal és az olaszok által aján-dékozott szalut-üteggel.

DURAZZO OSTROMA JUNIUS 15-ÉN. — Schleicher Emil felvétele a „Vasárnapi Ujság” számára.

1. Az olaszok barikádja a fejedelmi palota egyik bejárata előtt. — 2. Osztrák-magyar tengerész katonák barikádokat emelnek a követség előtt az ütközet első napján. — 3. Az elesett fölkelők elföldelése a csata után való reggel (a szekéren két holttest). — 4. Egy gránát pusztításai a sánczokban kívül (összedőlt ház, a honnan a fölkelők tüzeltek s elesett állatok hullái). — 5. Egy Skoda-féle hegyi ágyú közvetlen az elsütés után. — 6. Osztrák-magyar tengerészkatonák sebesülteket szállítanak Durazzo fővezéjén a kórházba.

DURAZZO OSTROMA JUNIUS 15-ÉN. — Schleicher Emil felvétele a „Vasárnapi Ujság” számára.

HOHENLOHE-SCHILLINGSFÜRST GOTTFRIED HERCZEG, LEENDŐ ÚJ BERLINI NAGYKÖVETÜNK ÉS NEJE, MÁRIA HENRIETTE FÖHERCZEGNŐ.

SZÖGYÉNY ÉS HOHENLOHE.

Változás a berlini nagykövetségen.

Egy öreg diplomata csomagol. Elszállítja butorát, magával viszi emlékeit; néhány hét, s berlini nagykövetségünk egy 22 éves korszakának végéhez ér. Szögyény-Marich László berlini nagykövetségünk nyugalmába megy. Bucsuzik az európai közelettől, melynek egyik tényezője volt, s hazajön földesúrnak Fejér vármegyébe, a csóri kúriára, honnan pályájára indult. Hetvennégy éves már s a nyugalmat megérdemli. Mégis fájó szívvel bucsuztatik a pályától, melyet — nem keresve, sőt kerülve a csillagást — valóban kivételes sikerekkel gazdagon futott meg. Volt magyar úr, főszolgabíró, törvényhozó, miniszter; részt vett mint osztályfőnök, a külügyek vezetésében (családjában Szögyény Zsigmond királyi személynök óta hagyomány, magyar lélekkel venni részt a magasabb udvari és állami szolgálatban), s 1892 óta a monarchia egyik legfontosabb diplomáciai állását töltötte be: nagykövet volt a német császári udvarnál. Egyéniségének legfőbb és legbecesebb vonása az, hogy bizalmat keltett mindenkiben, a kivel érintkezett. A királynak már előlegezett bizalmát nyerte meg, mint Szögyény László volt alkanczellár és országbíró fia, s megtartotta, mint személye körüli miniszter és diplomata. Rudolf trónörökösnek egyik legmeghittebb embere volt. A tragikus végű királyfi két évvel halála előtt megirt végrendeletében Szögyény-Marich László akkori külügyi osztályfőnököt bízta meg iratainak rendezésével. Közvetlenül halála előtt is neki küldte el a pótvégrendeletét egy levél kíséretében, melynek egyik mondata, Jókai feljegyzése szerint így szólt: «A Hofburgban levő dolgozószobámban a pamlag mellett van egy kis asztal, az ide mellékeltem aranykulcsal nyissa ön fel annak a fiókját, abban találja az irataimat, melyeknek rendezésével megbízom, önnek belátására hagyva, melyeket válassza ki a nyilvánosság számára.» Jellemzi Szögyény-Marich tartózkodását, hogy soha egy nyilatkozatát sem jegezhették fel a titokról, melyet a halni készülő trónörökös reá bízott. Ez az egyéni megbízhatósága és kiválósága tette utóbb Rudolf trónörökös bizalmasát Vilmos császárnak is — lehet mondani — személyes barátjává. A császár a császárnéval elég gyakori vendége volt az osztrák-magyar nagykövet házában, részt vett családi örömeiben s legutóbb komaságot is vállalt házában, mikor unokája született.

Szögyény-Marich kedvelt és tiszteletreméltó személyiségét egy helyzeténél fogva is jelentékeny és mindenképp érdekese egyéniség követi a berlini nagykövetségben. Hohenlohe-Schillingsfürst Gottfried herceg, az új nagykövet, rokona a királynak, kit képviselni fog a német császár udvaránál. Negyvenkét éves férfi s hat éve férje a Habsburg-ház egyik

föherczegnőjének: Mária Henrietta főherczenőnek, Frigyes főherceg leányának. E szerint helyzete az udvarnál némiképen hasonlít az angol Argyll herczegnek és Teck herczegnek, a mostani angol királyné atyjának helyzetéhez, kik angol királyi herczegnőket vettek feleségül. De míg ez angol herczegek házasságuk után is tovább éltek hivatásuknak s a nemrég elhalt Argyll herczeg öt évig Kanada kormányzója is volt, úgy látszik, hogy a Habsburg-ház ez új rokona házasságával egyidőben szakított elég szerencsés auspiciumok között megkezdett pályájával, a diplomáciával. A sors kedvezett neki, majdnem kényeztette. Már születése, de úgy látszik, tehetsége is nem közönséges érvényesüléssel bíztatták. Családjában lépten-nyomon kiváló és nagy szereplésű férfiakat látunk. Atyja, Hohenlohe Konstantin herczeg, Ferenc József királynak hosszú időn át főudvarmestere s meghitt embere volt. Konzervatív hajlandóságú főúr, ki állásánál s érületénél fogva nem egyszer éreztette befolyását a magyar ügyek fejlődésére is. Tizenhét évvel ezelőtt halt meg s ravatalánál gyászolni láttuk a királyt s az uralkodó-család herczegét és herczegnőit — Frigyes főherczegeket is, kiket régi barátság kötött a családdhoz. Hohenlohe Klodvig herczeg, a német birodalom egykori kancellárja és Hohenlohe Gusztáv Adolf bibornok, kinek oly nevezetes szerepe volt a vatikáni zsinatban s utóbb, a pápai udvarral való szakítás korszaka után, XIII. Leó udvaránál, nagybátyjai voltak Gottfried herczegnek — Hohenlohe Konrad herczeg, a Wekerle első minisztériuma idején volt osztrák miniszterelnök s mostani trieszti helytartó a testvérbátyja.

Hohenlohe Gottfried herczeg a katonáskodáson kezdte s utóbb a diplomáciai pályára tért át. Mint vezérkari százados katonai attasénak küldték Pétervárra. Négy évi ottléte alatt (1902—1906.) megkedvelték a csári udvarnál, de a nagykövetségben is. Aehrenthal báró, az akkori pétervári nagykövet volt a mentora. Az ő befolyására lépett át az 1907. év tavaszán a diplomáciai szolgálatba s nagykövetségi tanácsos lett Berlinben — Szögyény-Marich László grófnak oldalán. Azután következett a sorsfordulata: házassága Frigyes főherczeg leányával. Mária Henrietta főherczegnő akkor huszonöt éves volt, Gottfried herczeg negyvenegy éves. A főherczeg veje rendelkezési állományba tette magát, de egy ideig mint katoná még tovább szolgált alerzedesi rangban a soproni huszárezrednél. Kedvelt egyéniség volt ő is, főherczegi hitvese is a katonatiszti karban, de a polgárság szemében is. Két leányuk s egy fiuk van. A férj néhány éve már a tényleges családjának élt fényesen rendezett bérpalotájukban, Bécsben, részt véve az udvari életben is. A herczegnő most mégis létezte «császári és királyi fenség» címét s beéri az osztrák-magyar nagykövet feleségét megillető ranggal és tiszteletadással. A mi,

természetesen, nem érinti helyzetét az uralkodóházban.

Múlt év elején egy jelentékeny megbízás révén az egész világ figyelmé Hohenlohe Gottfried-herczeg személyére fordult. Akkor — az Oroszországgal való háborús feszültség napjaiban — történt, hogy Ferenc József király levelet írt a császárnak s ezt a levelet rokonával, az egykori pétervári katonai attaséval küldötte Pétervárra. E sajátkezű levél jelentőségét és történelmi fontosságát szembetűnővé tette az az ünnepélyes forma is, mely továbbítását jellemezte, s a levélvivő személyének kiválasztása is. Hohenlohe Gottfried herczeg missziója sikerrel járt. A csár királyunk meglehangú leveleire hasonló meleg barátsággal válaszolt, s az óriási kettős viharfelhő, melynek fenyegető árnyéka ráborult egész Európára, nemsokára oszladozott. A monarchia és Oroszország közt a kölcsönös leszerelésre vonatkozó megállapodás létrejött, Oroszország hazaküldötte a nyugati határra vetett félmilliónyi fegyveres népet, s nemsokára sűrű rajokban siettek hazatéle a hideg Galiciából a mi katonáink és tartalékosaink is.

Az új berlini nagykövetnek ez volt első és nagy szereplése, de sikere is a diplomáciában.

JELESEINK EXHUMÁLÁSA A KEREPESI TEMETŐBEN.

A székesfőváros tanácsa egy régebbi határozata folytán május hó végén egész csöndben kegyeletes aktust hajtott végre a kerepesi temetőben: a fölásásra kerül kilenc sirtáblából összesen negyven, egykor tekintélyes közéleti állást betöltő egyént exhumáltatt s nyomban új koporsóba új sirba tette csontjaikat. Költözökdő jeleseink sorában, kik nagy részt a hatvanas és hetvenes évek elején haltak el, van 48-as miniszter, számos akadémikus, nagyrangú katoná, egyetemi tanár, a Nemzeti Színház több oszlopos tagja, író, hírlapíró, pap, költő, nagyobb rangú bíró, városi tanácsnok és más egyéb.

A fővárosnak már úgyszólván egészen a szívében van a kerepesi-temető, úgy hogy minden sirtáblát már harmincz-nyolcvan év után kénytelenek kiirteni, hogy helyet adjanak a temető új jövevényeinek. Most, hogy ismét helyre van szükség a temetőben, a főváros elrendelte azoknak a sirtábláknak feladását, melyeknek lakóit a hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején egész 1873 júliusig hantolták el. Fölásásra kerül ez év július végéig az 1., 2., 25., 26., 32., 40., 45., 46. és az 52-ik sirtábla.

Közvetlen a Deák-mauzóleum előtt levő 29-es sirtábla Vízváry Gyula és Feleki Miklós sirja mögé temették el újra Egressy Gábor, a Nemzeti Színház 1866-ban oly tragikusan elhunyt művészt, ki régi helyén dífokoporsóba aludta örök álmát diszmagyarban. A mente maradványai, az ezüstözött vitézkötecs teljeseen épségben voltak. Melléje került méltó művészarsa, az 1870-ben elhalt Tóth József, kinek egyszerű sarkóvén e sokat mondó fölirat van: «Nézzétek, az álmat játssza.»

Szerdahelyi Kálmán, a Nemzeti Színház egykori hőszereplője, Prielle Kornélia férje, Kovács Mihály komikus mellé került, édesatyjával, az 1851-ben elhalt Szerdahelyi József dalszínművésszel. Érezkoporsójában megtalálták P. K. 1864 jelzésű arany jeggyűrűjét, melyet néhai Visontai Kovács László képviselőházi háznagy családjá vett örizetbe.

Ugyancsak a 29-es sirtáblába került a régi generáció előtt felejthetetlen emlékü humorista és dalköltő, az 1873-ban elhalt Bernát Gáspár, kit Kossuth Lajos azzal a megjegyzéssel nevezett ki miniszteri titkárrá, hogy bár komolyan sohase dolgozott, de olyan bohém embert, mint Gázi, egyet még el tud tartani az ország. Bernát Gáspár mellé került az 1866-ban elhunyt Czuczor Gergely, kinek tölgyfa-koporsójában antik vörösréz-ből készült feszületet találtak, a melyet a megmaradt csontokkal helyeztek el.

Czuczor Gergely mellé került az 1848/49-iki Kossuth-kormány közlekedési minisztere: Csányi László. A tiszteletreméltó ősz hazai magas kora miatt menekülni már nem akart a vér-

AZ ALAPKÖVET ELHELYEZIK.

szomjas Haynau elől. 1849 októberében akasztófán végezték ki az Újépület udvarán. A törött nyakcsigolyás hatalmas koponya a többi csontokkal a régi vácsi-uti temetőből került 1868-ban a kerepesi-uti temetőbe s most harmadszor került új sirhelyre. Szülőföldje, Zala vármegye közönsége a vértanú miniszter életnagyságú szobrát most őszszel leplezi le Zalaegerszegen.

Lisznjai Gyula, Károly és Vachott Sándor költők sirja mögé temették el az 1864-ben elhunyt Remellay Gusztáv ifjúsági író, kinek a lelkes magyar nők emeltek díszes síremléket.

A Mikszáth Kálmán rácsos síremléke előtt elterülő 9-es sirtáblába a következő exhumált jeleseinket temették el másodsor: Czákó Zsigmond kiváló drámaíró, a ki 1847-ben öngyilkos lett. Melléje helyezték az 1858-ban elhalt Sajó Szentpéteri Zsigmondot, Udvarhelyi Miklóst, Hegedűs Lajost és a bájos Hegedűs Línát, a Nemzeti Színháznak az ötvenes években kiváló művészeit. Csontjaikat részben foszlányossá lett diszmagyarban találták meg.

Fölásták és ide helyezték Kile Antal lovasági tábornokot és Földváry Sándor 1848/49-es honvédezedest, Damjanich rettenthetetlen 3-ik zászlóaljának parancsnokát és Földváry András honvédet. Melléje nyugszik az 1866-ban elhunyt Kiss Károly 48-as honvédezedes és hadtani tudományi író.

Az írók és hírlapírók sorából ide helyezték Zilahy Károlyt és Zilahy Imrét, a «Vasárnapi Ujság» munkatársait, továbbá az 1864-ben elhunyt Récsy Emil egyetemi tanár, író, ké-

sőbb a «Pesti Napló» szerkesztőjét. Ide hozták át az Elek Gusztáv huszárezredes által 1864-ben párbajban agyonlőtt Reviczky Széver publicistát, kinek dífokoporsójában a csontok között megtalálták a halált okozó golyót. Melléje fekszik az 1864-ben elhalt Tasner Antal író, akadémiai tag, gróf Széchenyi István titkára. Áthelyezték az 1865-ben elhunyt Kempen Győző hírlapíró és tanügyi író, Buday József és Szinovác György jogi író, hétszemélynek földi maradványát. Ez utóbbi mellé került a híres Bösözerményi László orsz. képviselő, a ki mint az ellenzéki «Magyar Ujság» szerkesztője sajtófogságban halt meg 1869-ben.

Újra hantolták el Mosonyi Mihályt, az 1870-ben elhalt híres zeneszerzőt és Glötzer József karnagyot, Ernyei Antal rókusí főbészét, Machik Lajos tanácsnokot, Appiano József pesti polgármestert, Gaál József szépirodalmi író és Dorner József természettudóst, Major Béla író, Karácsonyi Mihály kir. táblabíró és Győri Sándor mérnököt, akadémiai tagokat, Kiss Bálintot, a Nemzeti Múzeum tudós órét, Nagy Károlyt, a pestvidéki törvényszék első elnökét. A körülbelül négyezer gazdtalan sírkövet június végén árverezik el. Kiásásra kerül mintegy harminczezer holttest a kilenc sirtáblából. A tömérdek szétmálolt csontot egy-egy nagy ládába gyűjtve, július elsejétől kezdve esténként zárt furgonokban kiszállítják a kőbányai központi temetőbe, hol emeletsház-mélysgéző gödörbe kerül szegény-gazdag elfeledett csontja egyaránt.

Markó Miklós:

JANKOVICS RÉLA KÖZORTATÁSI MINISZTER AZ ÜNNEPÉLYEN.

A PAPSÁG KÖRÜLJÁRJA AZ ÉPÜLŐ TEMPLOMOT.

A SZEGEDI FOGADALMI TEMPLOM ALAPKÖVÉNEK LETÉTELE. — Jeltz Gyula felvétele.

A PATRICZIUS.

Rogény.

Irta John Galsworthy. — Angolból Kendeffy Katinka.

Első rész.

I.

Világosság áradt szét a hatalmas teremben — mely oly magas volt, hogy faragott mennyezete nem tárta fel, minden titkát a kutató szem előtt — és a hajnal töprengő, hideg kíváncsiságával, utra kelt az Idő e fantasztikus tárházában. A világosság, — melyet nem kísért emberi szem előlitéle, furcsa képtelenségeket fedezett fel — mintha fényt akarna árasztani a történelem szenvedély nélküli, higgadt menetére.

Mert ebben az ebédő teremben, — mely a legnagyobb szobák egyike volt Angolországban — gyűjtötte össze a Caradoc-család századok óta troféit és létének bizonyítékait. E körül a terem körül lomboltak, újra építettek, javítottak mindent, úgy hogy Monkland Court többi része most egyöntetű látványt nyújtott. Itt azonban érintetlenül hagyták az ősi monasztikus építők munkáját s öntudatlanul beléhelyezték a lelkeket. Mert itt szembenézett a világossággal sok megható bizonyítéka annak az emberi hajnak, hogy — örökké éljen; elődök testét védő hüvelyek, hitének furcsa bizonyítékai, fetisei egy sorban azokkal a tanujelkekkel, hogy bánt el velük az Idő lelkiismeretfurdalást nem ismerő keze.

A krónikás megtalálta volna itt minden szükséges bizonyítékát; a kutató ebből az anyagból pontosan felállíthatta s levelezhetette a magasrangú születés egyenletét; és a filozofus megjelölhette az arisztokrácia történetét. Nyers erőben vagy furfangban való, születésének perzselő, századokig tartó hatalmon keresztül a festői hanyatlás s a lét utolsó idejének a kezdetéig. Még a művészt is megragadhatták volna talán a kimondhatatlan átható szellem, úgy mint mikor az ember meglátogat egy százados katedrális, úgy tetszik, mintha megérezné, hogy szorul össze a szíve.

Annak a walesi vezérnek a legendás kardjától, a ki egy gazdagon jutalmazott felségárulással a győzelmes Vilmos kegyébe került s egy norman főúr özvegyével együtt nagy birtokokat kapott Devonshireben, addig a serlegig, melyet Devonshirei bérlői vettek Geoffrey Caradocnak a mostani Earl of Valleysnek, Lady Gertrud Semmeringgel való házassága alkalmával — azokat a családi képeket kivéve, melyek a londoni Valleys-palota képtárában voltak — egyetlen jelvénye a múltnak sem hiányzott. Még egy rongyos másolata is volt itt annak az okmányoknak, melyben a király megerősíti vagyonában és címében Johnt, a legkiválóbb Caradocot, a ki szerencsétlenségére elmulasztotta azt a kötelességet, hogy törvényes házasságból származzon, oly könnyelmű hibából, mely a legtöbb régi család geneológiájában megtalálható. Igen ott volt ez a rongyos pergament is, csaknem czinikusan lógott egy sarokban; mert ez az esemény valószínűleg égető kérdés volt a tizenötödik században, most azonban csak egy ironikus kis történet adataul szolgált, mely arról beszélt, hogy ama bizonyos John «édes» testvérének Edmúdnak leszámazói ma is élnek egy közeli községben.

A világság — rozsdás páncélokra a puha tigrisbőrökre pillantva, melyet a család legifjabb tagja Bertie Caradoc hozott egy évvel ezelőtt Indiából — azt hirdette, hogy azok, a kik abból az egyszerű természeti törvényből kifolyólag, mely megkoronazza a vakmerően bátorit és erőt, a legelső voltak, most mikor ezek a vonások eltűntek a nemzeti élet árából, — kigondolt, eltervezett kalandokat kell hogy keressenek, nehogy elveszítsék a saját erejükbe vetett hitet.

A nyári nap első félórájának kíméletlen világsága még sok más változásról számolt be, a mint régi egyszerű tapetsríkéről puha bársonyos szőnyegre suhant s az ellentétekből csalhatatlan bizonyossággal állapította meg az egészséges észjárás, mely megragadta a mostani gróftól és grófnétől a múlt aszketizmusát. Aztán úgy tetszett, mintha megunt volna kritikái vándorházat, mintha arra vágya, hogy mindent bübájos varázsköntösbe öltöztessen. A nap felkelt s a keleti ablakon át elárasztott mindent világos, ragyogó, titokzatos örömmel. A napsugárral együtt bejött a nyitott ablakredőnyön egy vad méh s elhelyezkedett a vi-

Kudora Károly, a budapesti egyetemi könyvtár első őrje, a kit nyugodalomban vonulása alkalmából királyi tanácsosi címmel tüntetett ki a király.

rágok között, melyek azon a részatosan álló asztalon voltak, melyet akkor használtak, mikor kevés vendég volt a háznál. Hangtalanul siklottak tova az órák, míg a nap magasan volt s megjelentek az első csendzavarok: három rózsás arcu, zajos, seprős szobaleány. Tovább mentek s két inas követte őket. Ezek a reggeli első cserkészei, néhány perzig tétlenül álldogáltak, azután nyugodt józansággal hozzáfogtak az asztalterítéshez. Később egy hat éves kicsi leány jött, kíváncsian nézett körül, hátha van valami érdekes itt. A kicsi Anne Shropton volt, Sir William Shropton s Lady Agatha gyermeke. Lady Agatha a ház legidősebb leánya s egyetlen a négy Caradoc-gyermek közül, a kinek családja volt. Anne lábujjhegyen jött, meglepetést akart szerezni bárminek, vagy bárminek, a mi utjába akad. Széles arczocskája volt s nagy, őszinte, világosbarna szeme nagyon hirtelenül előugró, túlságosan egyenes orra felett. Mélyen a dereka alatt bő öv vette körül holland ruhácskáját, mintha a szabadságot akarná jelképezni. Ez a kicsi leány az életben mindent mulatságosnak talált. Most is ráakadt csakhamar valami érdekesre.

— William, nézze, egy dongó! Mit gondol, megszelidíthetném a kis üvegdobozomban?
— Nem, nem hiszem Miss Anne s vigyázzon, mert megszurja.
— Engem nem szúrna meg!
— Miért nem?
— Mert nem szúrna meg!
— Hát persze hogy nem... ha azt mondja...
— Hány órára van rendelve az autó?
— Kilenczre.
— A kapuig nagypapával megyek.
— Hátha azt mondja, hogy nem viszi?
— Akkor... mégis megyek.

— Úgy...
— Meglehet, hogy Londonig megyek vele! Babs néni is megy?
— Nem, nem hiszem, hogy ő lordsága magával vigyen valakit.
— Ha én volnék a Babs néni helyében, én elmennék, William.

— Igen.
— Eustace bácsit biztosan megválasztják?
— Egészen biztosan.
— Mit gondol William, jó képviselő lesz belőle?

— Lord Milton nagyon eszes, Miss Anne.
— Igazán?
— Hát Miss Anne nem úgy gondolja?
— Charles is azt hiszi?
— Kérdezze meg tőle.
— William!
— Parancsoljon.

— Én nem szeretem Londont. Szeretek itt, s szeretek Cattonban, otthon is szeretek, de nagyon szeretem Deudridnyt és... szeretem Ravenshamot is.
— Azt hallottam, hogy ő lordsága ma Ravenshamba is megy.

— Oh, akkor meglátja déd-mamát! William!...

— Itt van Miss Wallace.
Az ajtóban megszólt egy halvány, széles, türelmes arczú hölgy:

— Jöjjön Anne.
— Jöjök! Hallo Simmons!
— Hallo Miss Anne! — felelt a belépő komornyik.
— El kell mennem.
— Nagyon sajnáljuk Miss Anne.
— Én is.

Az ajtó halkán becsapódott s a nagy szobára rászállott a szorgalmas csend, a mely az étkezéseket előzi meg. Hirtelen hátra lépett az asztalkörül sürgölődő négy férfi. Lord Valleys lépett be.

Egy kék papirost olvasva, lassan közeledett. Az egyesek vágású, szürke szempárt szokatlan mogorra arczok választották el. Sovány, de egészséges piros, határozott vonalú arca, göndör, aczélosan szürke haja és bajusza volt — olyan ember feje, a ki tudja mit akar, s megvan elégedve ezzel a tudattal. Erős, egyenes alakja, katonás fejtartása is megerősítette azt a benyomást, hogy meg van elégedve — nem annyira önmagával, mint szokásaival és gondolkodásával. Minden mozdulatában ott volt a nyilvánosság előtt élő ember sajátága, a ki nem vesz tudomást a környezetéről, a kinek az anyagi egzisztencia gépezete feltétlen rendelkezésre áll és sohasem kell azzal törődnie, mit gondol róla más. Elfoglalta a helyét s még mindig a kék lapot vizsgálva, azonnal elkezdte enni azt, a mit eléje tettek. Aztán észrevéve, hogy legidősebb leánya belépett s leült melléje, megjegyezte:

— Unalmas ilyen időben Londonba menni.
— Miniszter-tanács van?

— Igen. Az a kellemetlen léghajó-kérdés az oka.

De az Agatha sötét, aggodalmas tekintete egy tálcát vizsgált, melyen egy tálaló asztalon melegen tartották a később reggelizők számára az ételeket s azt gondolta: «Ezek mégis jobbabbak, mint az enyéim. Csak megmondaná William, mit szeret jobban, ezeket a nagy tálcákat, vagy az egy személyre való apró melegvízes edényeket?» Hanem azért megkérdezte az ő gyöngéd hangján — mert Agathának minden szava, minden mozdulata gyöngéd, majdnem félnék volt, addig, a mig nem sejtett semmit, a mi a férje, vagy a gyermekei jólétét fenyegette:

— Mit gondol papa, ez a háborús hangulat jó hatással lesz Eustace választására?

De az apja nem felelt; egy újon érkezett üdvözölt, egy magas, feltűnően csinos fekete hajú, szőke bajuszu fiatalembert, a kihez semmi rokonság nem fűzte s mégis bizonyos negatív hasonlatosság volt közöttük. Claud Fresney, Viscount Harbinger valóban olyan volt, a mit norman típusnak neveznek: arcvonásait kemény szabályosság jellemezte, sas orra volt, de az a mi az idősebb férfinál úgy látszott, hogy öntudatlan elfogadása az én-nek, mint feltétlenül helyes mértéknek, a fiatal emberben úgy tűnt fel, mintha egyszerre elbizakodottabb és bizonytalanabb is volna, mintha mindig félne kissé, hogy állandóan ingerel valakit.

Mögötte egy magas, telt alakú, még mindig barna hajú, szép asszony közeledett: Lady Valleys. Bár a legidősebb fia harmincz éves volt, ő maga alig haladta meg az ötvenet. A hangjából, viselkedéséből, egész egyéniségéből azt lehetett következtetni, hogy elismert szépség volt, de csaknem jóvállis arca, nagy, kékes-szürke szemével s eldurvult arczbőrével már nemcsak sejtette a túlértést. Jó pajtás s mindennekeftől nagyvilági dáma — ez volt beleve minden mozdulatába, hangjának minden rezgésébe. Az egész alak arról tanuskodott, hogy sokat van a szabadban, jól táplálkozik, megvan áldva bőséges energiával s nem hiányzik belőle a humor sem. Az Agatha kérdésére ő felelt.

— A lehető legjobb hatással lesz, kedvesem. Lord Harbinger is megjegyezte:

— Apropos, Brabrook fog beszélni róla. Lady Agatha, hallotta már őt beszélni? «Elnök úr, szólásra emelkedem s velem együtt felemelkedik az egész demokratikus elv...»

De Agatha csak mosolygott, mert akkor éppen ezt gondolta:

— Ha megengedem Annának, hogy a kapuig menjen, ez csak egy lépcső lesz sok minden máshoz. Nem érdekelték a közügyek s örökölt uralkodási vágyát családi ügyeinek félnék rendezésével elégtette ki.

Valóságos kultusz, szenvedély volt ez már nála, mintha ő volna a feje a nemzeti családiasságnak; a vezetője egy hazafis mozgalomnak.

(Folytatása következik.)

LENGLEN SUZANNE, 15 ÉVES LEÁNY, A NŐI EGYES TENNIS-BAJNOKSÁG GYŐZTESE.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Új regényünk. A mai számban új regény közzétételét kezdjük a *patriczius* címmel. Szerzője John Galsworthy, a kire nálunk csak újabb fordul a közfelfigyelme. Angolországban azonban s a kontinens nagy olvasó közönségeiben már rég a legismertebb és legtöbbre becsült nevek egyike. Az angolok Wellssel és Shawval állítják egy sorba, sőt még pl. az angol közönség egy igen nagy kontingense Shawt bizonyos visszautasító idegenkedéssel nézi, Galsworthy népszerűsége mondhatni egyetemes. A Dickens-féle regényírói hagyomány folytatója és újratemetője, az angol regénynek ezt a régi, bevált formáját új, modern tartalommal töltötte meg s belevitte azokat az eszméket és társadalmi küzdelmeket, melyek ma nemcsak az angol közvéleményt, hanem az egész világot foglalkoztatják. A *patriczius* legjobb és legnépszerűbb műveinek egyike, érdekes olvasmány és jelentékeny irodalmi mű. Olvasóink korunk irodalmának egy elsőrendű kitünőségét fogják e regényből megismerni.

A halhatatlan herceg. Lakatos László új novellás kötetét kapta ezt a címet. Ismerjük Lakatos írói természetét, hiszen munkásságának nagy része lapunkban folyik le. Romantikus lélek, nem a reális dolgok pontosan megfigyelt összerakásával akarja az élet illúzióját kelteni, hanem a belső lírával, a mely a rajz egyes vonalait összefoglalja akkor is, ha a szó szoros értelmében vett realitás túl lendülnek. A mindennapi valóság neki túlságosan nyers és súlyos, a fizikai élet jelenségeit nem bírja elviselni, ha nem lehetne gondolatban, ábrándban és fantáziában valami finomabb és gyöngédebb szublimálni. Csillogó kosztümök, holdfényes parkok, ódon kastélyok, sok illatos virág,

erős parfüm, rég elmúlt korok hercegnői és művészei, éjszakai csillogású vizek, halhatatlan, örök és epedéstől elfogódott szerelmek — ezekből és ilyenekből áll a világ, egy teljesen maga-alkotta irreális ábrándvilág, melynek csakis az író lelkeivel való kapcsolata, vagyis az író lírája ad realitást Lelkileg nem a mi mindennapi világunkban él, ennek minden jelensége csak esetleges, jelentőség nélküli körülmény az ő számára, zaja, tülekedése, csak mint valami messzehangzó dübörgés hallatszik bele az ő külön világába, mint a hogy a csukott ablakú szobába, melyben mesterséges fény mellett zongora előtt ábrándozva ül egy merengő ember, csak elfojtva hangzik bele az utca élete. A realitás előli menekülés vezet a multba, rég eltelt századok levegőjébe, — nem a történelem reális lelkét keresi, hanem a maga hangulatához, a közönséges élettől való elkváncoskodásig keres a multban megfelelő kifejezési formákat. Ugyanez a menekülés viszi a fantaszüküm és az álom birodalmába, a hol semmi korlát nem szegi be vágyódásának körét. Mindig valami érzelmi mámorban van, új, modern szentimentalizmus az, a mi egész világfelfogását meghatározza. A szerelemben is az epkedés, a nő előtt alázatosan térdreboruló hódolat a lényeg neki, a diadalra való vágy, nem maga a diadal. Az érzelmi felindultság mint valami erős illat árad ki minden szavából is valami lágy remegést, merengő szomorúságot ad a hangjának s gyöngéd szavakat találtat vele, melyek úgy hatnak, mint egy-egy szál virág, melyet kedves kéz tesz az ember elé.

Arany Bolond Istókja. Talán a véletlenség hozza magával, hogy most néhány hónap alatt a második nagyobb aranyú monografiát kapjuk Arany Bolond Istókjáról; nemrég lapozgattuk Kardos Lajos ily tárgyú derék munkáját, most meg Gróf István ad részletes irodalomtörténeti tanulmányt Arany János egyik legkomplexebb, legtöbb problémát felvető és pszichológiai szempontból is legérdekesebb költői művéről. Ez utóbbi munka is a hasonló irodalomtörténeti vizsgálatok szokott filológiai módszerével dolgozik. Minden oldalról, minden szempontból igyekszik megvizsgálni a Bolond Istókot, elmondja keletkezésének körülményeit, a mint Arany újra meg újra nekilátott s újra meg újra letette, az egykorú kritika ítéleteit, szót a két ének hangulati különbségéről, a melyet Arany kedélyállapotának váltakozása magyaráz meg a különböző időkben, fejtegeti a költő saját bevallásából kiindulva a mű alapeszméjét, igyekszik eldönteni a mű élettrajzi elemeinek értelmezését, több ponton vitakozva előző véleményekkel, megjelöli a műnek a népieshez való viszonyát, sorra jellemzi alakjait, megállapítja — azt hisszük, kellelőnél szélesebb körre terjeszkedve ki, a mi különben csaknem általános hibája az efféle hatásokat kutató filológiának — azokat a hatásokat, melyek Aranyra érvényesültek a Bolond Istók fogantatása és írása közben; jellemzi Arany realisztikus írói módszerét, megpróbálja bekapcsolni a Bolond Istókot a költő világnézetének körébe, vizsgálja a természetével és a korabeli társadalommal való kapcsolatát s az utolsó részben megpróbálja összefoglalni Arany emberi és művészi egyéniségét. Látni ebből, hogy nemcsak mindenre kiterjeszkedő részletes monografiát akar adni, hanem a Bolond Istókot behelyezi Arany pályájának, egyéniségének és korának távlatába. Nem a mi dolgnak egyes állításait és megállapításait egyenként vizs-

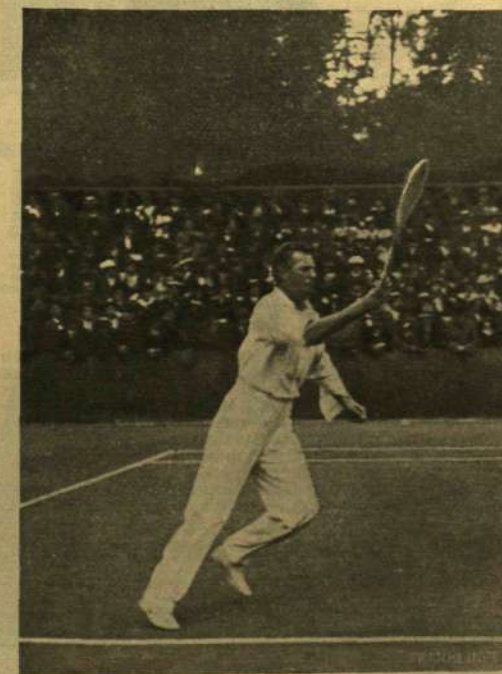

Flatz főhadnagy (a második alak) a kinek balul sikerült mozdulata a katasztrófát előidézte.

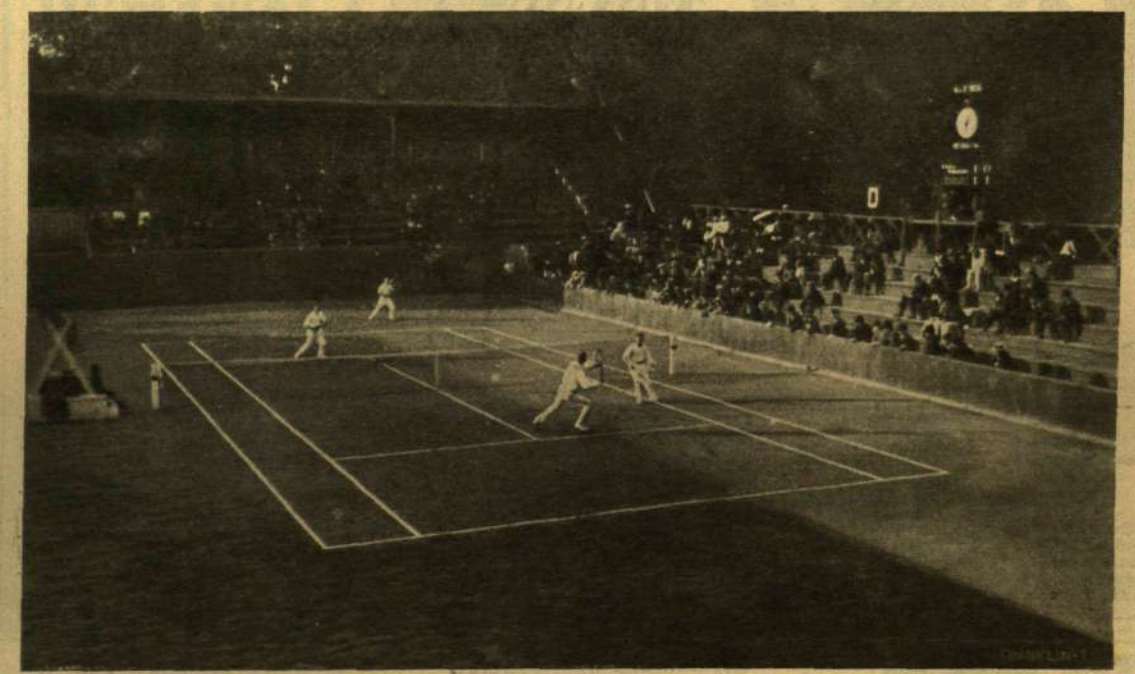

A lezuhant repülőgép roncsai.

LÉGHAJÓ ÉS REPÜLŐGÉP ÖSSZEÜTKÖZÉSE A FISCHAMENDI REPÜLŐTÉREN.

WIDDING, AZ EGYES FÉRFIBAJNOKSÁG GYŐZTESE.

MÉRKŐZÉS A PÁROS BAJNOKSÁGÉRT.

KÜZDELEM A NEMZETKÖZI TENNIS BAJNOKSÁGÉRT PÁRISBAN.

gálni, jóváhagyni, vagy vitatkozni velük, — csak annyit állapított meg, hogy érdeklődéssel és rokonszenvvel olvastuk a könyvet, tehetséges és buzgó filológus, Arany munkásságának alapos ismerőjével ismerkedtünk meg szerzőjében. Láthatólag fiatal ember, még nincs meg benne az elmélyedés, melyet csak az élet ismerete adhat meg; de jól felkészülve indul az irodalom-kutató útjára.

Gyermektanulmány. A *Gyermektanulmányi könyvtár* című vállalat, melyet a magyar gyermektanulmányi társaság ad ki s mely már eddig is a gyermek pszichológiájára, szociológiájára és pedagógiájára vonatkozó számos művel járult hozzá a gyermekek vonatkozó ismereteink kibővítéséhez most két újabb kötetet adott ki. Az egyikben dr. Ranschburg Pál, az ismert pszichológiai kutató adja a pszichológiai tanulmányainak második kötetét. Ranschburg a természetismereti kísérletező pszichológia módszerével dolgozik, nem egy önálló eredményre jutott; vizsgálatainak és kísérleteinek foglalatla e könyv is. Vizsgálatainak főtárgya, hogy mily viszonyban van az emberi lélek, a mikrokozmosz a makrokozmoszsal; hogy ez utóbbinak jelenségei hogyan vetődnek belső világunkba, a rák ható ingerek hogy vetődnek a tudatosághoz és mint válnak bennünk tudatossá stb. Ranschburg kutatásai a legérdekesebb efféle vizsgálatok közé tartoznak irodalmunkban. A másik könyv dr. Grósz Gyula *Gyermeknevelésének*; az iskola és a család számára nagyon hasznos könyv, amely az egészségügyi tudomány eredményeit a gyermek életére alkalmazza, részletesen előadja mindazt, ami a gyermek életének gondozásához tartozik a csecsemő kortól a serdülő korig; ismereti a gyermek testi és lelki fejlődését, ennek rendellenességeit, a gyermek táplálását, erejének fejlesztését, betegségeit, azokról való megóvását, a fertőző betegségektől való védekezést stb.

Színművészet. *Ferencai Frigyes*, a szegedi színház főrendezője, e címmel jóra való könyvet adott ki. Tulajdonképpen a színház rövid összefoglaló történetét adja az ókortól kezdve a középkori művelődésig és a színház rövid történetét a XIX. századi, a színház és a színjátszás történetében fontos mozgalmakig, mint a bécsi Burgszínházhoz kötött színjátszó stílus, a meiningieki, Bayreuth, a müncheni és a berlini színészet. A német mozgalmaknak aránytalanul nagy tért szentel a francziák és olaszok rovására s ebben osztozik az újabb magyar kritika és színháztudomány jó részével, amely túl-

ságosan német szemüvegen keresztül nézi a dolgokat, szinte azt a hitet látszik kelteni, hogy a német színészet a modern színészet s a mely a drámai kritikában is a német kritika szempontjait és ítéleteit veszi át. Mi a magunk részéről nem tudjuk oly egyedülállóan fontosnak tekinteni a németek kísérletezéseit s azt látjuk, hogy például a francziák s részben az olaszok is rég megoldották azoknak a kérdéseknek a java részét, melyekkel a németek még csak most bajlódnak s így inkább alkalmasak arra, hogy mi iskolába menjünk hozzájuk, mint az annyira túlbecsült németekhez. Nem is találjuk olyan nagyon szerencsésnek azt a német hatást, a mely színpadunkon itt-ott érvényesül. A magyar színészet fejlődését, küzdelmeit az iskolai drámatól máig, részletesen és kellő tájékozottsággal fejtegeti Ferencai Frigyes könyve, mely máskülönben is ügyes és használható vezérfonalat ad azoknak, a kik tájékozást keresnek a színház körüli problémák egyre bőzatosabbá váló erdejében.

A JÓ Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, június 28-iki számába *Feleki Sándor és Endrődi Béla* írt verset, *Zöldi Márton és Mauks Kornélia* elbeszélést, *Sebők Zsigmond* befejezi *Dörmögő Dömötör szerencsésének* történetét, *Gyula bácsi* a polipról ír, *Pataky Kató* kedves képet rajzolt, *Nászai Elza* mesét mond, *Zsiga bácsi* mulatságos mókát, *Benedek Elek* befejezi *Oh szép ifjuságom* című regényét. A *Kis Krónika* rovat apróságai, a rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed-évre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal (VI. ker., Egyetem-utca 4.).

Új könyvek:
A *láthatatlan hercegnő*. Irta *Lakatos László*. Budapest, Singer és Wolfner; ára 3-50 K.
Arany János Bolond Istőke. Irodalomtörténeti tanulmány. Irta *Gróf István*. Budapest; ára 3-60 korona.
Gyermektanulmányi könyvtár, új kötetei. dr. *Ranschburg Pál: Pszichológiai tanulmányok*. Második kötet; ára 5 K. Dr. *Grósz Gyula: Gyermeknevelésének*, ára 5 K. Kaphatók a Magyar Gyermektanulmányi társaságnál (V. Mária Terézia-tér 8.).
Színművészet. (Tanulmányok) Irta *Ferencai Frigyes*. Szeged, Bartos Fülöp könyvnyomdája; ára 3 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Pribérdi, vuchini és dunaszekesi JANKOVICH BÉSAN JÓZSEF, öreg-laki és dunaszekesi nagybirtokos, 90 éves korában. — NAGY SÁNDOR, 86 éves korában Nagyban. — FISCHER BERNÁT, műt. iparos, a ki a szabadságharcban is résztvett, 84 éves korában Budapesten. — GRÓF FESZTETICS GÁBOR, nyug. százados, kamarás, titkos tanácsos, több nagy kitüntetés tulajdonosa, 78 éves korában Gámingban. — DR. HUTKA SÁNDOR, orvos, 43 éves korában Tasnádon. — ZALÁR JÓZSEF, nyug. alispán, a Petőfi-Társaság tiszteleti tagja, 89 éves korában Egerben. — GALÁNTAI NAGY BELA, nyug. főállatorvos, 69 éves korában. — FUCHS GUIDÓ, nyug. Máv. felügyelő Péczelen. — DR. VANDRACSI JENŐ, Kassa város tisztifőorvosa. — MANDL FÜLÖP, budai nyak-kereskedő, 74 éves korában Budapesten. — CSEZNEK JÁNOS, nyug. igazgató-tiszt, 67 éves korában Székeshérváron. — REICHEL GUSZTÁV, 56 éves korában Püleken. — JASOVICS FERENCZ, állami főgimnáziumi igazgató, 54 éves korában Balassagyarmaton. — IVANOVICS JÓZSEF, hírlapíró, 52 éves korában Budapesten. — WEINER EMIL, 33 éves korában.

Egy JÓZSEFNÉ, szül. KRISZT IRMA, 83 éves korában Pécsen. — ÖZV. PEKÁRY JÓZSEFNÉ, szül. FORNYÁK JOZSEF, néhai PEKÁRY JÓZSEF miniszteri tanácsos és volt főkapitányhelyettes felesége Budapesten. — ÖZV. KRAYZEL AURÉLÉNE, szül. KÉLER ALIN, 74 éves korában. Az elhunyt Krayzel Aurél kir. tanácsosnak, Sáros vármegye egykori kiváló tiszti főorvosának volt az özvegye. — ÖZV. FACHS KÁROLYNÉ, szül. ROCHO-CORBONI GIRAUT Mária Budapesten. — REMAN BÉLÁNÉ, szül. BLASCHECK ILONA, 35 éves korában Beleden. — KÁLMÁN JENŐNÉ, szül. KREISLER ILONKA, 29 éves korában Budapesten. — BERETKA BŐZSIKE, 19 hónapos korában Budapesten.

EGYVELEG.

* Az ozeánoknak az a része, a mely 5—6000 méter mély, egymaga nagyobb terület, mint az összes szárazföld, és pedig 183 millió négyzetkilométer, míg az összes szárazföldek területe csak 144 millió négyzetkilométer.
* A só, a melyet a tengerek vize feloldva tart, majdnem 45,000 millió tonna. Ha az összes tengerek kiszáradnak, a leülepedett só 56 méter vastagon borítaná el az ozeánok fenekét.

Feloglalt hamisított kölni víz. Dr. Riegler Bernát fővárosi ügyvéd indítványára a budapesti kir. büntetőjárásbírószék vizsgálta a feloglalt kölni víz hamisítottat, aki azt Johann Maria Farina (Jülichplatz a Cologne) név alatt gyártotta és hozta forgalomba. Nincsen még egy czikk a világpiaczen, amelyet gyakrabban utánoznak, mint éppen a „Johann Maria Farina, Jülichplatz Nr. 4.” jegyű kölni vizet, amely kiválóságánál fogva világszerte a legkeresettebb ilyenem víz. Rengeteg azoknak a pereknek a száma, amelyeket Johann Maria Farina cég (Jülichplatz Nr. 4.) indított és sikeresen lefolytatott a különböző országokbeli hamisítók ellen és dacára ennek, nincsen esztendő, hogy itt vagy ott s különösen Magyarországon ne fedeznének fel a cég szemeletes képviselői egy-egy hamisítót, aki a jó üzlet reményében, azután alaposan ráfizet leleményességére.

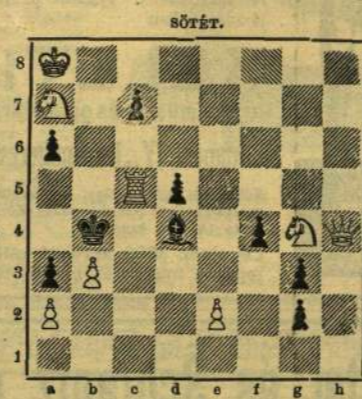
MARIENBÁDI GYÓGYMÓD

otthon elérhető a CHARM-TEAVÁL sikeresen, a hivatás megzavarása nélkül. Kiváló diatetikus ital, reggel egy csésze tea minden szírlerakódást megszüntet rövid időn belül. Eredeti csomagok egyhónapi használatra 6 korona. — Főraktár Ausztria és Magyarország részére:

Török József gyógyszerháza
Budapest, VI. ker., Király-utca 12. sz.

SAKKJÁTÉK.

2906. számú feladvány Möller J.-től, Kopenhága.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

Steckenpferd-liliumtejszappan
Bergmann & Co. cégtől, Tetschen, a/Elbe. egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvend, szepő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr- és szépség gondozásában való föltünthetatlanságáért. **Eszerint elismerőlevél!** Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatossággal ügyeljen nyomatatosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 fillért kapható gyógyszerárban, drogériákban, illatszertelepekben, stb. Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliumkrémje (70 fillér egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására.

Ideggyenge férfiak!
Neuraszthéniában szenvedők kérjenek gyengeségük azonnali megszüntetés tárgyát ismeretű 40 filleres postabélyeg csatolás mellett. **Nem belsőleg bevenendő gyógyszer.** Cim: **Nova Mechanika 130.** Budapest, Flókerület 40. Főposta.

Női FELSŐ KERESKEDELMIS ISKOLA POZSONYBAN.
Érettségi vizsgálat. Állásbiztosítás. Internátus. Értékelés kivánatos. Utólagos igazgatóság.

Homok, kavics, stb.
cementtel keverve előnyösen értékesíthetők
Dr. Gaspary-féle gépeken és formákon
faltégelákba, fedőeserepekké, padlólapokká, esővekké, úrtömökökké, oszlopokká stb.-vé.
Kőaprítógépek. Keverők. Hydr. sajtók.
Dr. Gaspary & Co. gépgyára, Markranstätt, Leipzig mellett.
Bemutatóműhelyekben vagy 50 gép üzemben.
292. sz. brosúra ingyen.

A 2901. számú feladvány megfejtése Palkoska Emiltől.
Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. b2-b4 — He2-d4 1. — — — — a4xb3
2. He7-g6 + stb. 2. He7-c6 + stb.
1. — — — — t. sz.
2. He7-c6 + stb.

A 2902. számú feladvány megfejtése Paluzie J.-től.
Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Vg1-h2 — Fg7x6 1. — — — — Kd5-d4
2. Fd6xb7 + stb. 2. Vh2-d6 + stb.
1. — — — — b7xa6 1. — — — — Fg7x8
2. Vh2-d6 + stb. 2. Vh2-c5 + stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Hoffbauer Antal (Lipótvar). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr).

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 22 ik számában megjelent képtalány megfejtése: *A szeretet a sziv vallása és az ész katonája.*

Szerkesztői üzenetek.

W. T. Budapest. Önnek is csak azt mondhatjuk, a mi lapunk 21. számában megjelent nyilatkozatunkban foglaltuk. Kérünk mindenkit, hogy a meennyiben a «Vasárnapi Ujság» nevében pénzt kérne tőle valaki, azért, hogy valamely czikk vagy kép megjelenjen: adja át az illetőt a rendőrségnek. Mert az ily ember szédélő.
Lydiához. Ennek a versnek, valamint Horatius majd minden nevezetesebb verseinek annyi fordítása

jelent már meg, hogy igen-igen kitűnőnek kell lenni annak a fordításnak, a melyet ezek után érdemes volna közölni.

Rézkarc. Nem tudjuk, miért rézkarc? Elég ügyes routine-munka, de nincs benne semmi jelentékeny, a mi közlést indokolna.

Alkonyatkor. Egedül. Sokat kell még tanulnia, fejlődnie, a mi megéri a nyilvánosság számára.
Egy falusi bérmláskor. Egészen szárazon, regisztráló módon ír le egy dolgot — ez nem költészet.

Felolós szerkesztő: **Hoitsy Pál.**
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11.
Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

165,749 F. IV. a. sz. 1914

HIRDETÉMNY.

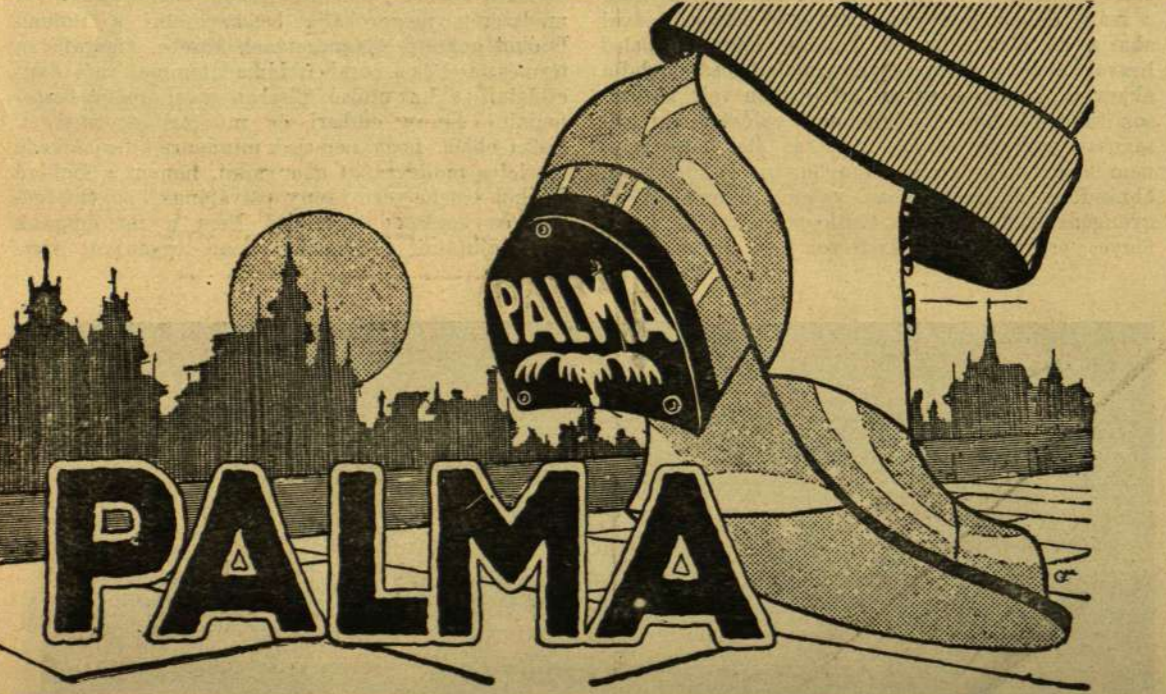
Utípodgyász és mintaböröndök elszállítása a lakásokból, illetve üzlethelyiségekbe.
A Magyar királyi államvasutak központi menettgyörgy-dája (Budapest, IV. ker., Vigadó épület) Budapestől a bel- és külföldre utazó közönségnek vasuton feladandó utípodgyászait és mintaböröndjeit szobeli, írásbeli vagy telefon útján történő bejelentésre a székesfőváros I. II. és IV., IX. kerületeiben fekvő lakásokon illetve üzlethelyiségekben átveszi, azokat a felvételi helyen (Pollák B. és társa V. ker., Sas-utca 16.) vasuti podgyászként elszállítja és a kívánt vonatokhoz, az illető budapesti pályánvarra (keleti vagy nyugati pályánvarra) kiszállítja.

A fizetendő illetékek a következők:
a) **utípodgyászokért** darabonként 50 kg-ig — 1.— K
51—100 — 1:50
szállítványonként azonban legalább 1:20
b) **kereskedelmi utazók mintaböröndjeiért**
darabonként 60 kg-ig — 1.—
ezenfelül minden megkezdett 10 kg-ért — 10 —

Az I. és II. kerületekből történő fuvarozásért a fenti illetékek kívül minden podgyászarab vagy mintabörönd után még 30 fillér pótilleték, szállítványonként azonban legalább 50 fillér szedetik be.
A bejelentésnek a központi menettgyörgyödben (telefon 75—15) vagy a felvételi helyen (V., Sas-utca 16., telefon 32—06) lehetőleg az elutazást megelőző napon kell történnie, mire a podgyász a reggeli vonatokhoz előző este, a déli vonatokhoz aznap reggel, az esti vonatokhoz pedig aznap délután a bejelentett lakásról elszállítatják.
A podgyászt felvételről szóló hivatalos feladvány, a felvételi helyen (V., Sas-utca 16.) szolgáltatók ki, mely alkalommal a mintaböröndök szállítására jogosító igazolvány bemutatandó.
A feladványt kívánatra a lakásban is kézbesítetik, melyért 40 fillér fizetendő.
Budapest, 1914. évi június hó. az Igazgatóság.

SALVATOR

a kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajknál, köszvénynél, csukorbetegségnek, vörheny, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású.
SCHULTES ÁGOST Szinyei-Lipóci Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudóli-utca 8.

Lohr Mária (KRONFUSZ)
A főváros első és legdrágább csipke-tisztító, vegyítészeti és kávéfőztető gyárái létesítve.
Gyár és főüzlet VII., Baross-u. 85.
Telefon: József2—37.

BŐRÖNDÖS PAPEK JÓZSEF Odasz. és kir. udvari szállító.
bőráruháza, Budapest, VIII. kerület, nagyobb bőrbakozati-ut 11. szám. árú szaküzle e.

MARGIT-CRÉME

a fővárosi hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. P. ratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémel utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyet lezáró dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményről van szó.
Margit-csappan zsiatlan vegyítészeti készítmény, amely a powder 70 fillér külföldön nagy feltűnést keltett. Ára 1 K 1 K 20 f.
Margit-csappan zsiatlan vegyítészeti készítmény, amely a powder 70 fillér külföldön nagy feltűnést keltett. Ára 1 K 1 K 20 f.
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.
Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- és droguia-üzletben.

Rohitsch-Sauerbrunn
Uj, pompás gyógyépület.
kiváló gyógyeredményel: gyomor-, bél- és májbajknál, epékőnél, cukros húgyárnál, köszvénynél.
Stájer tartományi gyógyintézet. 600 szoba 2.—ker. ut. helyén, vilamos világítás, III. sz. osztályú konyha.
Magyarországi Kőszegvárosi Hoffmann József cégé, Budapest, V. Mátyás-utca 9. szám.
Május 15.—szeptember 30.—Egylet, szabályozott. Szőlő- és pörkölt. — Próbálják!

ZEISS
Tábori látcsövek és színházi látcsövek.
Nagy fényerősség. — Nagy láttér.
UJ MODELLEK.
Eredeti áron minden szakba vágó üzlet által beszerezhető.
T. 404. sz. katalógus díjtalan.
CARL ZEISS W.IEN
IX/3., Ferstelgasse 1.
Gyárak: Győr, Jena, London, Wien, Riga.

Gulliver

A prima kaucuk cipősarok a kaucuk sarkok királya

rendkívül olcsó, mert kaucukból készült.

Szakszerűen készített utazási felszerelések

bőröndök, táskák, szekrény- és kalapbőröndök, necesszárak

megbízható minőségben, előnyösen beszerzhetők az általában ismert

HELLER bőröndös

cégnél

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 21. (Astoria szálloda épületében)

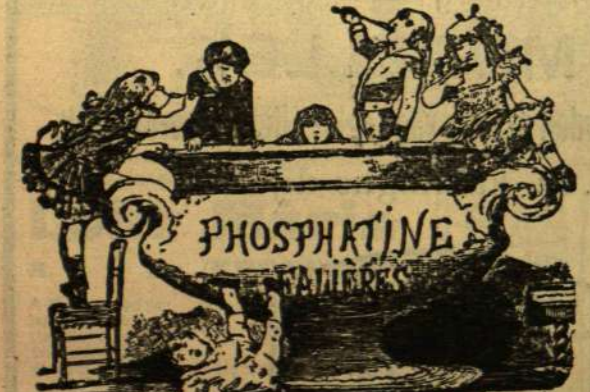
A cég üzlete 20 évig Károlykörtön (Huszár-ház) volt.

Anyák figyelmébe!

A gyermekek élelmet legkiválóbb tápszerre az elválasztás időszakától kezdve már könnyű emészthetőségénél fogva is a

Phosphatine Faliéres

A fogást megkönnyíti és biztosítja a csontrendszer fejlődését.

Kapható minden gyógyszerháznál. Egy nagy doboz (elegetlen 3 hétre) ára 3 K 80 fill. Főraktár: ZOLTAN BÉLA gyógyszerháza, Budapest, V., Szabadság-tér. (Nagykorona-u. sarkán)

Gothard Sándor

Diana Fegyver-atielier Herény, Szombathely mellett. (Vas megye.)

A. Jos. Decourry, Horstal és A. Leue & Co. Liège (Victoria Hammerles), világhírű és legelső rangú galamblövő és vadászfegyverek egyedi és kizárólagos képviselője. E. Bernard & Co. A. Defourny-Sovrin luxusszövőgyeinek állandó raktára. Mannlicher-Schönauer Anticorro-Antinitesóvü. Mignon távcsővel szerelt fegyvereknek állandó raktára. Működő gépek 160 koronától, ejetorokak 260 kor.-tól, Anticorro- és Antinitesóvü fegyverek 400 kor.-tól minden ábrán. A kontinens leggazdagabb luxusszövőgyeinek raktára. Minden minőség állandó nagy készletben. Teljes garancia. Minden fegyver pontosan belöve. Legjobb minőség.

Legolcsóbb gyári árak. Utólérhetlen olcsó. Árjegyzéket tessék kérni.

Gyermekeknek

legbiztosabb szer váltóláza, hűdelés és számközhőség ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott Rozsnyay világhírű Chinin-cukorkája és Chinin-csokoládéja

Nem keserű és így gyermekek szívesen veszik. Milléniumi nagy érme melé kitüntetés és koronázásos védő. A valódi készítmény csomagoló-papírosán Rozsnyay M. névalírása látható, 1 drb ára 12 fill. 25 drb egy dobozban 3 korona.

Kapható minden gyógyszerháznál. — Készíti a feltaláló: Rozsnyay Máttyás gyógyszer. Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

GRAMMOFON

és grammonlemez óriási választékban.

Készpénzfizetés ellenében gyári áron és mintegy 15% árféltéssel csekély havi részletfizetésre!!

Eredeti «Angyal» védjegyű grammonlemez lerakata.

ELEK és TÁRSA R.-T. BUDAPEST. Fredák V., Bálvány-u. 18. Ualet VI., Andrásy-ut 1. Legújabb kimerült grammonok és énekesárjegyek ingyen és bérmentve.

Ne vesződjék régi rossz lámpákkal, mikor csekély havi költségnél fejében a

WIKTORIN-FÉNY

könnyen beszerezhető! Nélkülözhetetlen minden háztartásban!

Wiktorin és Tsa Budapest, VIII., Baross-utca 1.

Saját érdekében kérjen azonnal díjtalan tájékoztatót.

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak 1 szelvény 7 kor. 1 szelvény 10 kor. 1 szelvény 15 kor. 1 szelvény 17 kor. 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szatonruhához 20.- K-ért, szintegy felöltőszövetet, turistaládient, selyemkamuzart, női kossz, tűm szöveteket stb. gyáriárakon küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve. Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél a gyári piacon rendelt meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Oriási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

KELETI-féle speciális gyártmányok:

Cs. és kir. szab. sérvkötiök pneumatikus gummi gőrsér harisnyák, műfűzők ferdénőttek részére, mulábak, műkezek, testegyesítő járó és támgépek valamint a betegápoláshoz tartozó összes zikéket készit eredeti gyári árak és jóialás mellett

KELETI J. orvosi műszer és gummiárak gyára

Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

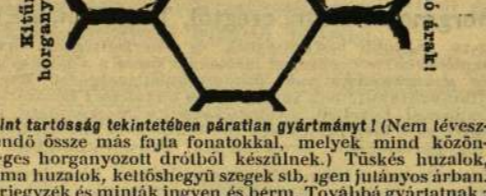
Külnő női egészségügyi szakosztály (női kizsálgás): Gróf Szapary udvar (Koronaherceg-utca 14-16. szám.

Legújabb 3000 ábrával ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hutter és Schrantz r.-t.

szilárdi- és nemezpósztyórák magyarországi telepe Budapest, X. ker., Gyömrői-út 80/15. szám.

Ajánlja kész állapotban, tehát utólágonan tűshorganyással ellátott löbbszóró csavart gépszeronyfontait

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem lévszélendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott dróttól készülnek.) Tűskés húzólok, síma húzólok, költőshegytű szegek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. Továbbá gyártanak: Kerítésrácsok, kapuk és ajtók a leggyorsabbított á

legdíszesebb kivitelű, előnyárak mellett. Költségvétések és tervezetek díjtalanul.

Nemzedékek mulnak el,

de a „PILULES ORIENTALES“ meg-

marad s nemesak tartós, hanem állandóan fokozódó sikerével is eklatáns bizonyítékát adja kétségbevonhatatlan hatásának a kebel szépitésére és megszilárdítására.

Álmódott róla Ön asszonyom, ki e sorokat olvasva s a kinek nincsen olyan tökéletes kebel mint szeretné, hogy a Pilules Orientales több mint negyven év óta évenként több ezer hölgynek adja meg a békét, a melyet elérhetetlennek hitték s a melyet valamenynyin elérték.

megrendeljen egy doboz Pilules Orientales-t, mert a halasztások százszor elcsúsztatják a vége.

Gondolja meg, hogy csak a Pilules Orientales az a szer, a melylyel kebelét fejlesztheti és megkönyvített a nélkül, hogy csúnya szépségné és gondoljon rá, hogyan érli majd, ha látni fogja, hogy kebele milyen hamar megkapja szilárdaságát és arányos formáját.

Negyven év, igen, több mint negyven év van meg a Pilules Orientales-nél.

Ezért ne féljen az egészéget. A Pilules Orientales nemesak ártalmatlan, hanem határozottan hasznos a szervezetenek s mint ilyen, az orvosok nagyon ajánlják. Jól hat a vérre és az idegekre, mert előmozdítja az emésztést és a mellőzötteket is táplálja.

Negyven év tartós siker, több hálás nemzedék és ezerrel levd tanuoktól hatástórol és gondokodók állandó terjedése.

Egy üveg «Pilules Orientales» ára használati utasítással együtt K 6'45, postautalványon (aló beklüdeze ellenében vagy K 6'75 utánvétel).

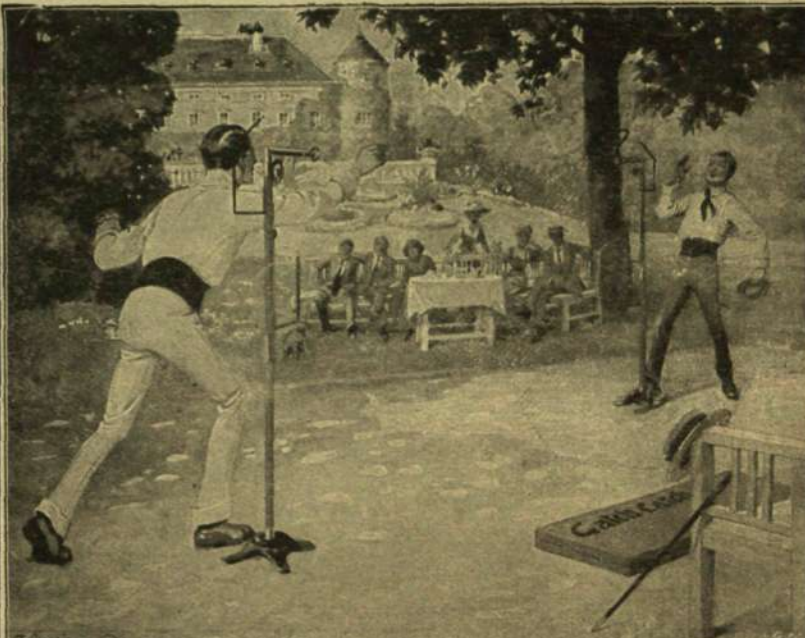
J. Ratle Pharmacia, 45 rue de l'Éclairleur, Paris. Raktár Ausztria-Magyarország részére: Turók József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-u. 12. és Verriérol Franz, komet. Artillerie Wien, X.II., Teichackerergasse 5.

Catch-Catch

az előkelő körök új sportjátéka

Külföldön óriási sikert aratott! Hölgyek és urak, fiatalok és meglelt koruak kedvence, testlédző és szórakoztató sportja.

Szabadban ép ugy, mint fedett helyen játszható!!

Prospektust ingyen és bérmentve küld: Kerész Tódor, Budapest, IV., Szervitárter; Kémármay és Illés, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 12. és Dohányterca 22.; továbbá Temesváron: Kecskeméti Lajos és Fiumében: G. Oberhofer. Képviseletek a külföld minden nagyobb városában.

A f. é. augusztus hóban megnyíló

TERMAL-FÜRDŐNK

iszap-, sós-, kénes-, jódos-, vasas- és szénavas medencéivel pótolják a leghatékonyabb gyógyfürdőket. — Ivó-, izasztó-, soványító-, hidegvíz- és elektromos kurák. — Inhaláló. — Gőptornász.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ BUDAPEST

Páratlan a maga nemében

RUSZÁNDÁ

GYÓGYÁS NEMZETKÖZI FÜRDŐ IS FELÜLMUL

Vasuti, posta- és távírdá-álmomás

Dél-Magyarország Melenceze (Torontálm.) Nyitva május 15-től szeptember 15-ig.

Négy modernül berendezett 74 szobából álló szállóval.

A fürdön orvosi szaktekintélyek rendelkeznek

Javallat: készvény, idült izületi rheuma, scrophulosis minden alakjában, kenőgyógyimódnak ellenálló bőrbetegség, psoriasis és prurigo, vérében szenvedő nők, idegbetegség, csontbántalmak, Caris Neuritisnél és idült iues bántalmaknál. Biztosan gyógyít.

Kütnő jó magyar konyha, valódi hamistalan borok, olvasó- és zongoraterem, tekeasztal és tekepálya, nagy virágos és árnyékos park padokkal, naponta cigányhangverseny tartatik.

Prospektust kívánatra díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

Balatonfüredi szanatorium és gyógyfürdő

Természetes szénavas iszapfürdők és balatonfürdők fokura. Fizikai és dieteitkai gyógyintézet az összes elbetegségek számára, különös tekintettel a szív- és érrendszer, vese megbetegedésekre és női bajokra. Csakorbetegeknek ivó-, alkálizáló- és dieteitkai kura. Idegbetegék számára az összes modern gyógyszerközökkel felszerelt. Soványító-, hízó-kura. Röntgen- és chemialaboratorium. Zander-intézet. Inhalatorium. — Egész éven át nyitva. — Prospektussal és felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság.

Tátra-Virágölgy

A Tátra lábánál, szellő és portól védett klimatikus gyógy- és nyaralóhely, vízgöyintézetel Poprád város közepén közeleiben. Innen a Dolosnál Jégbarlang legfrövidőbb úton érhető el. Minus közlekedés minden vonat-hoz. Javallat: Basedow, neurasthenia, vérszegénység, sápkór, idegesség, gyomor- és bélbajok stb. betegségeknek állandó fűvívó orvosi. Egy minden kényelemmel rendelésű 4 szobás villa is kiadó.

Állami hivatalnokok az elő- és utóidénybe szobákról 50% engedményt ávveznek.

Étkezés naponta a penzióban: reggel 2, déleln 4 és este 2 fogás 5 korona. — Kivánatra prospektust küld Tátra-Virágölgy gondnoksága.

Bittner's

Kiefernadel-Bad-Extract

Védjegy.

Ekivonat, mely tökéletesen koncentrállt oldata a fény aether-halozamos-gyámás anyagának, nagyon alkalmas laugyos, erősítő és fájdalomcsillapító kádfürdőkhez és orvosok által gyermekek és felnöttek részére már több mint 20 év óta ajánlatik.

Előnyösen hat a leggyorsabbra, a testet erősíti és fel-frissíti a testbört. Egy tárdóhoz 80 fillér. — Főraktár:

Julius Bittner cs. és kir. udv. szállító gyógyszerész. Reichenau, Nied. Öst.

BADEN

WIEN MELLETT. PENSION MELANIE

1912-ben megnagyobbítva

Előkelő család otthon, legszebb felvés, a főhercegi villák közelében, előkelő konyha. — Kert. — Villamos, vasuti megközelítés. — Helyközi telefon 340. — Egész éven át nyitva. — Tulajdonos: Melly Mayer von Maybach. Prospektust küld Bloehner J. hirdetője, Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

ELŐPATAK

GYÓGYFÜRDŐ.

Dr. WESZELSKY GYULA egyet. m. tanár orv. bizonyítványa szerint nagy mennyiségű rádiumot tartalmazó víz. Természetes szénavas (nemesített) fürdők. Kiválóan je eredményre használható a gyomor, vese, hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj- és léphajókánál, kősvény és csomál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fellövd betegségeknek. A nagyhírű előpataki gyógyvízek orvosi javaslat szerinti ivás, összekötve a megfelelő és itt feltalálható kisegítő gyógyszerközökkel (meleg és hidegfürdők, vízgöyintézet, kezelés, masszázs, szédiora, diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel. Fürdő-idény: május 15-től szeptember 15-ig. Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó ólcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és válasszós. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zeneidnyek fele ártendő, lakások 50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb. Az előpataki ásványvíz, mely a szénavasú, égvényes vasas víznek között első helyet foglal el, mint gyógyveszköz, hánál is használható és áditó, kellemes ital tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedvezősegek árúval. Itthon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Szakiküldési hely: Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésekben. Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Kénes gyógyfürdő

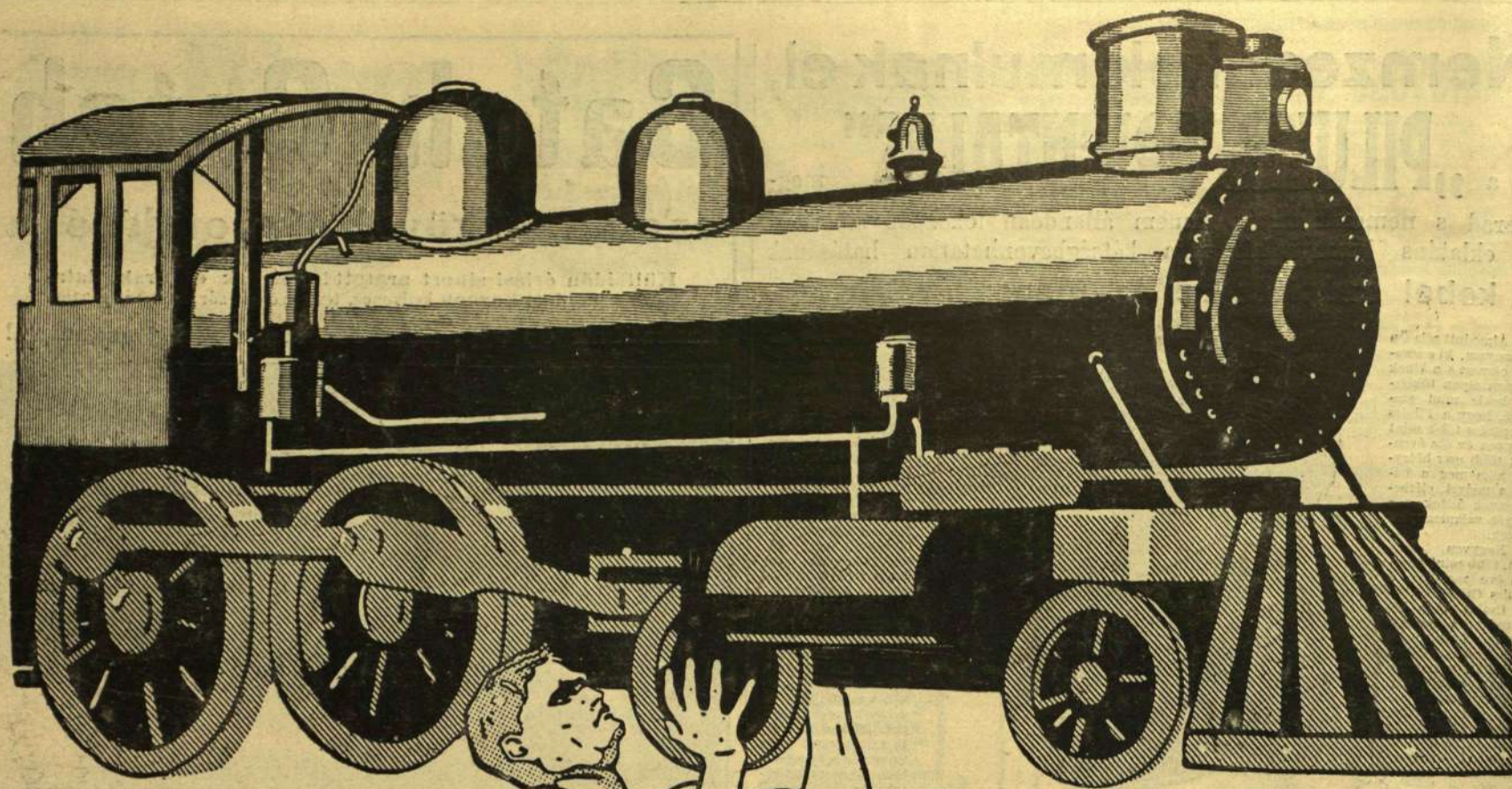
BADEN

NAGYFOKU RADIOAKTIVITÁS.

1913-ban: 32,366 fürdővendég.

Kiváló gyógyerejű kénesforrások, iszapcsomagolások: csusz, kősvény, ischias, izzadmányok, hénulás, neuralgia, görvélykór, bőrbajok, fémmergészes ellen. — Perogrini városi forrás. «HERZOGHOF» városi fürdőszállója. — Elsőrangú ház. Interurbán tele. Fürdőidény egész éven át. Prospektus ingyen. — Felvilágosítással szolgál a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG BADEN, vagy BLOCKNER L. hirdetője, Bpest, IV., Semmelweis-u. 4., hol prospektus kapható.

Körülbelül 16 mozdony lábai naponként

súlyával vannak az Ön megterhelve,

ha az Ön súlya csak 70 kiló és naponként csak 4 órát jár. Egy 60 kiló átlagsúlyú **asszony** lábainak ugyanennyi járás mellett körülbelül 14 mozdony terhét kell naponként vinnie.

Egy 30 kiló átlagsúlyú **gyermek** lábainak pedig körülbelül 7 mozdony súlyát kell hordania.

E számok könnyebb ellenőrzésére a következő részletekkel szolgálunk:

Ön körülbelül 100 lépést tesz percenként, lábainak tehát percenként 100-szor kell az Ön saját súlyát emelni, előbbre vinni és ismét a földre helyezni. Ha Ön tehát egy 70 kiló átlagsúlyú **férfi**, akkor az Ön lábai egy perc alatt 7000 kiló munkát teljesítettek. Egy óra alatt tehát az Ön lábai 420.000 kiló munkát teljesítenek, ami 4 mozdony és 4 óra alatt **1,680.000**

kilogramm, a mi körülbelül 16 mozdony súlyának felel meg, ha feltesszük, hogy egy mozdony súlya körülbelül 100.000 kilogramm.

E számokból világosan látható, mily óriási megterhelést kell naponként az ember lábainak és lábizmainak elbírnok és mily hatalmas munkát kell elvégezniök és most talán mégis szükségesnek fogja tartani, hogy csökkentse azoknak a hatalmas lökéseknek hatását, melyeknek a lábizmok és az egész test, különösen a hátgerinc és az agy, minden lépésnél ki van téve.

A mai napig csak az az egyszerű, de nagyon praktikus mód vált be erre a célra, hogy a kemény, sok szeggel ellátott cipősarok helyett a lábbelit egyszerűen a kellő ruganyossággal készített «Berson» gummisarokkal látjuk el.

Nem szabad felemlítés nélkül hagyni, hogy a «Berson» gummisarkot oly minőségben gyártják, mely tartósabb a bőrnél s így a «Berson» sark használata mellett a cipőszámlák is kisebbek.

Önök tehát nemcsak egészségi, hanem takarékosági szempontból is nagy érdeke, hogy cipőit azonnal lássa el «Berson» gummisarokkal és még egyszer hangsúlyozzuk, hogy cipőjében, vagy cipőkereskedőjénél kifejezetten «Berson» sarkot kérjen és arra ügyeljen, hogy csakis ilyent adjanak, mert csak a mi gummisarkunk biztosítja a fent említett előnyöket. Bersonművek, Budapest VII.

27. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS 5.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is eszolandó.

FERENCZ FERDINÁND TRÓNÖRÖKÖS FŐHERCZEG ÉS NEJE, HOHENBERG ZSÓFIA.

Berson Gummisarok a legjobb